

Solvency and Financial Condition Report 2017

Onderlinge Waarborgmaatschappij CZ groep Zorgverzekeraar U.A.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Samenvatting	5
A Activiteiten en prestaties	7
A.1 Activiteiten	8
A.2 Verzekeringstechnisch resultaat ziektekostenverzekering	12
A.3 Prestaties op het gebied van beleggingen	13
A.4 Prestaties op overig gebied	14
A.5 Overige informatie	14
B Bestuurssysteem	15
B.1 Algemene informatie over het bestuurssysteem	16
B.2 Deskundigheids- en betrouwbaarheidsvereisten	19
B.3 Risicomanagementsystemen inclusief de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit	20
B.4 Intern controlesysteem	22
B.5 Interne audit functie	24
B.6 Actuariële functie	24
B.7 Uitbesteding	25
B.8 Overige informatie	26
C Risicoprofiel	27
C.1 Verzekeringstechnisch risicoprofiel	28
C.2 Marktrisicoprofiel	28
C.3 Tegenpartijkredietrisicoprofiel	28
C.4 Liquiditeitsrisico	29
C.5 Operationeel risicoprofiel	29
C.6 Overig materieel risico	29
C.7 Overige informatie	30

D Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden 32

D.1	Activa	34
D.2	Technische voorzieningen	36
D.3	Overige schulden	39
D.4	Alternatieve waarderingmethoden	41
D.5	Overige informatie	41

E Kapitaalbeheer 42

E.1	Eigen vermogen	43
E.2	Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste	44
E.3	Gebruik van de ondermodule aandelenrisico op basis van looptijd bij de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste	45
E.4	Verschillen tussen de standaardformule en ieder gebruikt intern model	45
E.5	Niet-naleving van het minimumkapitaalvereiste en het solvabiliteitskapitaalvereiste	45
E.6	Overige informatie	45

Bijlagen 46

Bijlage A	OWM CZ groep Zorgverzekeraar U.A.	47
Bijlage B	OWM CZ groep Aanvullende verzekering Zorgverzekeraar U.A.	49
Bijlage C	Delta Lloyd Zorgverzekering N.V.	51
Bijlage D	OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V.	54
Bijlage E	OHRA Zorgverzekeringen N.V.	56

Inleiding

Een van de onderdelen van het toezichtraamwerk onder Solvency II betreft de jaarlijkse publicatie van Solvency II informatie via het rapport over de solvabiliteit en financiële positie (SFCR). In dit rapport geeft CZ groep informatie over:

- haar werkzaamheden en resultaten;
- de wijze waarop CZ groep haar organisatie heeft ingericht;
- haar risicoprofiel;
- de waarderingsgrondslagen die CZ groep toepast voor het opstellen van haar balans en inzicht in haar kapitaalbeleid.

Deze SFCR is opgesteld volgens de structuur en vereisten zoals uitgewerkt in de gedelegeerde verordening (EU) 2015/35.

In dit rapport vindt u informatie over CZ groep. Daar waar relevant is in de bijlagen informatie uiteengezet op het niveau van de verschillende solo verzekeringsentiteiten die onderdeel uitmaken van CZ groep.

De toelichtingen in dit rapport worden cijfermatig onderbouwd aan de hand van de openbaar te maken kwantitatieve rapportagestaten (QRT's) die als bijlage op de website van CZ groep zijn gepubliceerd.

De SFCR is een publicatie naast het jaarverslag (ook een publieke rapportage). Deels overlappen deze twee documenten, waardoor bepaalde informatie uit dit rapport tevens in het jaarverslag is terug te vinden.

Tenzij anders vermeld, worden alle bedragen in dit SFCR in duizenden euro's gepresenteerd.

Samenvatting

A Activiteiten en prestaties

CZ groep is een niet op winst gerichte zorgverzekeraar. Wij maken ons hard voor een solidair zorgstelsel. Wij zetten ons in om zorg in Nederland te verbeteren en betaalbaar en toegankelijk te houden voor iedereen die het nodig heeft.

De kernactiviteit van CZ groep is het uitvoeren van de basisverzekering. Dit is de verplichte verzekering tegen ziektekosten. Daarnaast bieden we aanvullende verzekeringen en hebben we specifieke producten voor werkgevers, zoals collectieve zorgverzekeringen en ondersteuning bij het vormgeven van bedrijfszorgactiviteiten. Als onderlinge waarborgmaatschappij hebben wij geen winstoogmerk. Dit betekent dat eventuele positieve resultaten niet als winst aan personen of partijen worden uitgekeerd maar uitsluitend worden ingezet om de noodzakelijke reserves op peil te houden en om de premie voor onze klanten zo stabiel en laag mogelijk te houden.

Onder CZ groep verstaan we alle entiteiten die behoren tot de economische en organisatorische eenheid. Hieronder vallen verschillende rechtspersonen, waaronder twee onderlinge waarborgmaatschappijen waarin alle werkzaamheden voor ziektekostenverzekeringen zijn ondergebracht. Onderlinge Waarborgmaatschappij CZ groep Zorgverzekeraar U.A. is als hoofd van de groep aangemerkt. Vanuit hier vindt de volledige beleidsvorming en organisatorische aansturing plaats.

Resultaten

CZ groep realiseert in 2017 een omzet van 9.348 miljoen euro (2016: 8.921 miljoen euro). Ons verzekeringsresultaat is 172,6 miljoen euro negatief (2016: 87,6 miljoen euro negatief). Dit bestaat uit een negatief verzekeringsresultaat op de basisverzekering van 172,4 miljoen euro (2016: 63,8 miljoen euro negatief) en een negatief resultaat op de aanvullende verzekering van 0,2 miljoen euro (2016: 27,1 miljoen euro negatief), een opbrengst van 0,5 miljoen euro op de Wlz (2016: 3,8 miljoen euro) en 0,5 miljoen euro negatief aan overige resultaten (2016: 0,5 miljoen euro negatief). Het negatieve verzekeringsresultaat is een gevolg van ons streven onze verzekerden een stabiel lage premie te bieden. Wij geven overreserves conform ons premie- en kapitaalbeleid via de premie terug aan onze verzekerden. In dit kader hebben wij onze premies vanaf 2014 niet-kostendekkend aangeboden. Naast het negatieve verzekeringsresultaat hebben we een positief beleggingsresultaat gerealiseerd van 34,1 miljoen euro (2016: 77,0 miljoen euro positief). Ons financieel resultaat 2017 komt daarmee in totaal uit op 140,1 miljoen euro negatief (2016: 14,7 miljoen euro negatief).

B Bestuursysteem

Voor een zorgvuldige bedrijfsvoering en een transparant en efficiënt toezicht op het bestuur hanteert CZ groep het model van de structuurvennootschap. CZ groep heeft een Raad van Commissarissen (RvC) en een Raad van Bestuur (RvB). Daarnaast heeft de OWM CZ groep, omdat het een onderlinge waarborgmaatschappij is, een Ledenraad. De RvB bestuurt de rechtspersonen en heeft de dagelijkse leiding. Hij legt hierover en over de gevoerde strategie en het risicomanagement verantwoording af. De RvC benoemt de RvB, houdt toezicht op de RvB en de algemene bedrijfsvoering en adviseert de RvB. De Ledenraad heeft een onafhankelijke positie ten opzichte van RvB en RvC, met vastgelegde taken en bevoegdheden. Deze omvatten onder andere een klankbordfunctie voor het beleid, het benoemen van de leden van de RvC en het wijzigen van statuten. Op deze manier hebben verzekerden inbreng binnen CZ groep.

Besluiten worden genomen na overleg met en consultatie van het Concern Management Team (CMT). Dit CMT bestaat, naast de secretaris van de RvB, uit de directeuren van de verschillende divisies binnen CZ. Binnen CZ groep bestaan verschillende specifieke (advies) commissies die de RvB, RvC en het CMT bijstaan om te komen tot een zorgvuldige besluitvorming.

In 2017 heeft binnen de RvC op twee posities een herbenoeming voor een tweede en laatste termijn van vier jaar plaatsgevonden, waarvan één de voorzitter betreft. De overige drie posities bleven in 2017 bezet.

CZ groep waarborgt een zorgvuldige besturing door de organisatie conform het 'Three Lines of Defense'-model in te richten.

C Risicoprofiel

CZ groep hanteert de risicotype-indeling die wordt voorgeschreven door Solvency II. Dit omvat de volgende risico's:

- verzekeringstechnisch risico
- marktrisico
- tegenpartijkredietrisico
- liquiditeitsrisico
- operationeel risico

Daarnaast zijn een aantal overige risicocategorieën van belang voor CZ groep, zoals het strategisch risico en het risico op wijzigingen in wet- en regelgeving. Aanvullend wordt ieder kwartaal binnen CZ groep een risicorapportage opgesteld met daarin actuele risico's die op ieder moment geïdentificeerd kunnen worden en die een tijdelijk karakter hebben.

D Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden

Solvency II hanteert als basisprincipe dat activa en passiva gewaardeerd worden conform op actieve markten genoteerde marktprijzen voor diezelfde (of soortgelijke) activa en passiva (economische waarde). Dit principe wijkt op sommige plaatsen af van de methodiek die CZ groep toepast voor de waardering in de jaarrekening. Het gevolg hiervan is dat het eigen vermogen onder Solvency II grondslagen 99 miljoen euro lager is dan het eigen vermogen onder jaarrekeninggrondslagen (2016: 27 miljoen euro lager).

E Kapitaalbeheer

CZ groep is een onderlinge waarborgmaatschappij die haar zorgverzekeringsactiviteiten uitvoert ten behoeve van haar leden. Dat betekent dat het beheer van het eigen vermogen moet passen bij de belangen van haar leden. Het eigen vermogen van CZ groep wordt gebruikt om de strategische doelstellingen te kunnen realiseren en om de risico's die daarbij horen voldoende af te kunnen dekken. Een eventueel solvabiliteitsoverschot vloeit via premiekortingen terug naar de leden en een tekort wordt via premieopslagen aangevuld. De beleggingsportefeuille van CZ groep draagt met een beperkt risicoprofiel bij aan het laag houden van de premie op lange termijn.

Kapitaalsturing vindt plaats via het kapitaalbeleid, waarin een streefsolvabiliteit is gedefinieerd. Dit kapitaalbeleid is nader uitgewerkt in de ORSA. Per ultimo 2017 bedraagt de ondergrens van de streefsolvabiliteit minimaal 120% van de vereiste solvabiliteit. Met deze ondergrens verwacht CZ groep de grotere en meer waarschijnlijke risico's te kunnen opvangen.

De groepssolvabiliteit is bepaald conform methode 1 (consolidatie). Het eigen vermogen van CZ groep onder Solvency II grondslagen per ultimo 2017 bedraagt 2.294 miljoen euro (2016: 2.506 miljoen euro). Het eigen vermogen van CZ groep is van tier 1- kwaliteit.

CZ groep maakt gebruik van het Solvency II-standaardmodel voor de bepaling van het solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR). De SCR bedraagt per ultimo 2017 1.540 miljoen euro (2016: 1.441 miljoen euro). Bij de berekening van de SCR zijn geen vereenvoudigde berekeningen toegepast. Ook maakt CZ groep geen gebruik van de volatiliteitsaanpassing en matchingopslag. Het minimumkapitaalvereiste (MCR) bedraagt per ultimo 2017 611 miljoen euro (2016: 586 miljoen euro).

Per ultimo 2017 bedraagt de SCR ratio voor CZ groep 149% (2016: 173%).

A Activiteiten en prestaties

A.1	Activiteiten	8
A.1.1	Profiel en juridische structuur van de onderneming	8
A.1.2	Strategie en doelstellingen	10
A.1.3	Externe ontwikkelingen in 2017	11
A.2	Verzekeringstechnisch resultaat ziektekostenverzekering	12
A.3	Prestaties op het gebied van beleggingen	13
A.4	Prestaties op overig gebied	14
A.5	Overige informatie	14

A Activiteiten en prestaties

In dit hoofdstuk worden de activiteiten en prestaties van CZ groep toegelicht. De activiteiten staan beschreven in paragraaf A.1. De prestaties op het gebied van ziektekostenverzekering, zowel kwalitatief als kwantitatief, worden toegelicht in paragraaf A.2. De prestaties op het gebied van beleggingen volgen in paragraaf A.3. Tot slot wordt in paragrafen A.4 en A.5 verder ingegaan op overige relevante prestaties.

A.1 Activiteiten

A.1.1 Profiel en juridische structuur van de onderneming

CZ groep is een niet op winst gerichte zorgverzekeraar. Wij maken ons hard voor een solidair zorgstelsel. Wij zetten ons in om zorg in Nederland te verbeteren en betaalbaar en toegankelijk te houden voor iedereen die het nodig heeft.

De kernactiviteit van CZ groep is het uitvoeren van de basisverzekering. Dit is de verplichte verzekering tegen ziektekosten. Daarnaast bieden we aanvullende verzekeringen en hebben we specifieke producten voor werkgevers, zoals collectieve zorgverzekeringen en ondersteuning bij het vormgeven van bedrijfszorgactiviteiten. Als onderlinge waarborgmaatschappij hebben wij geen winstoogmerk. Dit betekent dat eventuele positieve resultaten niet als winst aan personen of partijen worden uitgekeerd maar uitsluitend worden ingezet om de noodzakelijke reserves op peil te houden en om de premie voor onze klanten zo stabiel en laag mogelijk te houden.

Het Nederlandse zorgstelsel is gebaseerd op de driehoek verzekerde, zorgaanbieder en zorgverzekeraar. De overheid bepaalt de inhoud van de basisverzekering en legt jaarlijks de belangrijkste kaders vast: welke zorg vergoed wordt, hoeveel deze zorg in totaal mag kosten (het 'macro-budget-tair zorgkader'), hoe hoog het verplichte eigen risico is en wat de eigen bijdrage is voor bepaalde soorten zorg. CZ groep voert binnen deze kaders de basisverzekering uit en neemt vanuit deze positie een regisseursrol op zich. Doordat wij voor veel verzekerden tegelijk inkopen, kunnen wij ons hard maken voor goede, betaalbare en toegankelijke zorg. In onze gesprekken met zorgverleners komen thema's aan de orde als het centraal stellen van de patiënt, het maken van goede afspraken tussen zorgverleners onderling, kwaliteit en doelmatigheid. CZ groep levert toegevoegde waarde aan verzekerden door hen te begeleiden en wegwijs te maken in zorg en door hun belangen in ons zorginkoopbeleid mee te nemen. Doordat wij overzicht hebben over het

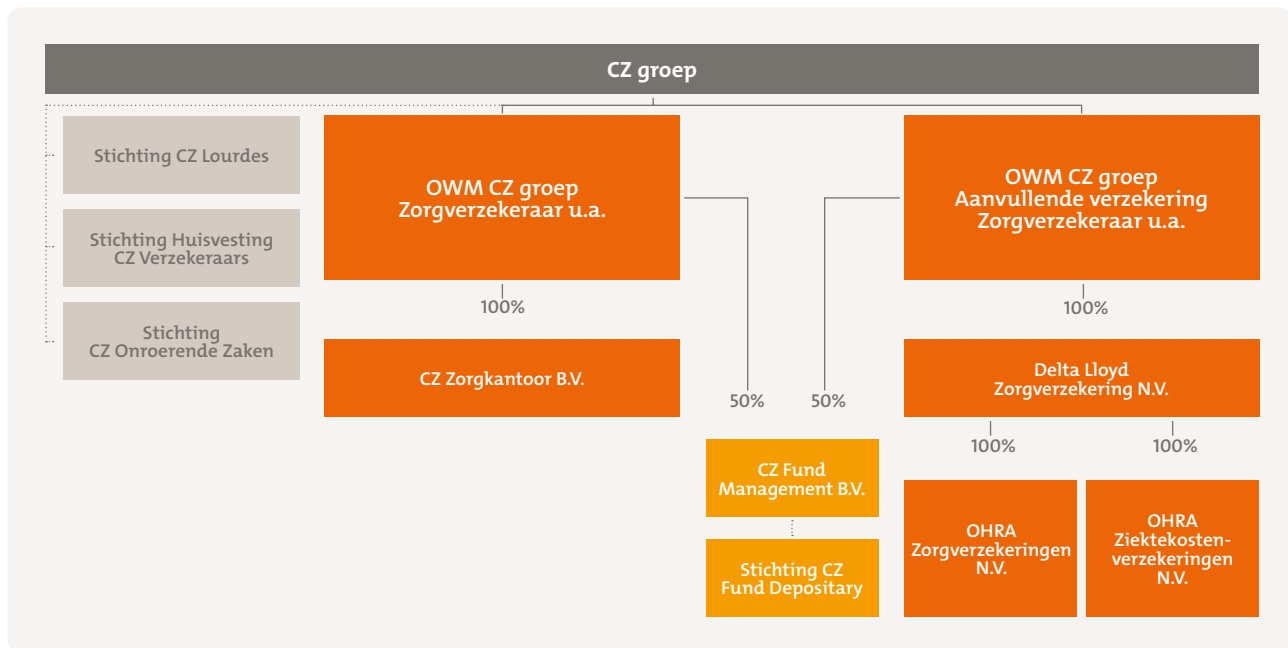
gehele zorgdomein en inzicht hebben in de kwaliteit van zorg kunnen wij onze verzekerden goed informeren en hen zo optimaal mogelijk in staat stellen keuzes te maken in hun zorgproces. Zo komen zij goed beslagen ten ijs bij hun zorgverlener(s). Dit alles doen wij op een manier die bij ons past: verantwoordelijk, daadkrachtig en betekenisvol.

Naast de merken CZ en CZdirect voert CZ groep ook de basisverzekeringen en aanvullende verzekeringen van de merken Delta Lloyd en OHRA. Wij zijn verzekeraar/risico-drager van Delta Lloyd Zorgverzekering N.V., OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V. en OHRA Zorgverzekeringen N.V. Ons totale marktaandeel is 21 procent. De zorgverzekeringen van Delta Lloyd en OHRA worden door Delta Lloyd Groep gedistribueerd.

Groepsverhoudingen

Onder CZ groep verstaan we alle entiteiten die behoren tot de economische en organisatorische eenheid. Hieronder vallen verschillende rechtspersonen, waaronder twee onderlinge waarborgmaatschappijen waarin alle werkzaamheden voor ziektekostenverzekeringen zijn ondergebracht. Onderlinge Waarborgmaatschappij CZ groep Zorgverzekeraar U.A. is als hoofd van de groep aangemerkt. Vanuit hier vindt de volledige beleidsvorming en organisatorische aansturing plaats. In 2017 hebben geen wijzigingen in de groepsverhoudingen plaatsgevonden.

Figuur 1 Juridische structuur van CZ groep

Tot CZ groep behoren de volgende juridische entiteiten met per entiteit een omschrijving van de activiteiten van die entiteit:

- De Onderlinge Waarborgmaatschappij CZ groep Zorgverzekeraar U.A. is een verzekeraar voor ziektekosten, die de wettelijk verplichte verzekering voortvloeiend uit de Zorgverzekeringswet uitvoert.
- De Onderlinge Waarborgmaatschappij CZ groep Aanvullende verzekering Zorgverzekeraar U.A. is een verzekeraar voor ziektekosten, die zorg draagt voor voorzieningen die niet tot het wettelijke verstrekkingenpakket van de Zorgverzekeringswet en de Wet langdurige zorg behoren.
- Delta Lloyd Zorgverzekering N.V. is een verzekeraar voor ziektekosten, die de wettelijk verplichte verzekering voortvloeiend uit de Zorgverzekeringswet uitvoert en tevens aanvullende ziektekostenverzekeringen voert.
- OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V. is een verzekeraar voor ziektekosten, die de wettelijk verplichte verzekering voortvloeiend uit de Zorgverzekeringswet uitvoert en tevens aanvullende ziektekostenverzekeringen voert.
- OHRA Zorgverzekeringen N.V. is een verzekeraar voor ziektekosten, die de wettelijk verplichte verzekering voortvloeiend uit de Zorgverzekeringswet uitvoert.
- CZ groep is in zes regio's concessiehouder voor de Wet langdurige zorg (Wlz). CZ groep regelt in deze regio's via CZ Zorgkantoor B.V. de Wlz-zorg voor alle inwoners, ongeacht of zij CZ-verzekerde zijn of niet. Het gaat hierbij zowel om zorg in natura als om persoonsgebonden budgetten (pgb's). CZ Zorgkantoor informeert en adviseert klanten over de zorg die nodig is en

bemiddelt als een klant een klacht heeft over een zorgverlener.

- CZ Fund Management B.V. is een besloten vennootschap die optreedt als beheerder van het niet onder AFM-toezicht staande besloten fonds voor gemene rekening CZ Beleggingsfonds.
- Stichting CZ Fund Depository is een stichting die optreedt als bewaarder voor het niet onder AFM-toezicht staande besloten fonds voor gemene rekening CZ Beleggingsfonds in overeenstemming met de fondsvoorwaarden.
- Stichting CZ Lourdes is een stichting voor het financieren van bedevaarten.
- Stichting Huisvesting CZ Verzekeraars is een stichting die het kantoorpand Ringbaan West 236 te Tilburg, in gebruik bij CZ groep, exploiteert.
- Stichting CZ Onroerende Zaken is een nagenoeg lege stichting die het kantoorpand Chasséveld 17 te Breda exploiteerde.

Toezichthouder

Het financiële toezicht op CZ groep en de zorgverzekeraars binnen de groep wordt uitgevoerd door De Nederlandsche Bank.

De Nederlandsche Bank N.V.
Westeinde 1
1017 ZN Amsterdam

Externe accountant

KPMG Accountants N.V.
Papendorpseweg 83
3528 BJ Utrecht

In Tabel 1 worden de financiële kerncijfers voor CZ groep weergegeven.

Tabel 1 Kerncijfers CZ groep

(x 1.000.000,-)	2017	2016	2015	2014	2013
Premies	4.574	4.227	4.066	3.756	3.757
Bijdragen	4.774	4.694	4.901	4.621	4.342
Totaal premies en bijdragen	9.348	8.921	8.967	8.377	8.099
Per verzekerde	€ 2.595	€ 2.548	€ 2.596	€ 2.468	€ 2.402
Uitkeringen ziektekosten	9.331	8.816	8.528	7.645	7.486
Als % van de premies en bijdragen	100%	99%	95%	91%	92%
Per verzekerde	€ 2.591	€ 2.518	€ 2.470	€ 2.253	€ 2.221
Mutatiepercentage	3%	2%	10%	1%	4%
Distributiekosten ¹	172	163	158	149	159
Kosten voor oninbare vorderingen	16	4	21	12	25
Overige beheerskosten	178	169	159	163	156
Totale bedrijfskosten	366	336	338	324	340
Als % van de premies en bijdragen	3,9%	3,8%	3,8%	3,9%	4,2%
Per verzekerde	€ 101	€ 96	€ 97	€ 94	€ 100
Resultaat technische rekening	-173	-88	-30	142	128
Resultaat niet-technische rekening	33	73	42	173	63
Totaal resultaat	-140	-15	12	315	191
Eigen vermogen volgens Solvency II ^{2,3}	2.288	2.500	2.516	2.467	2.199
Vereist vermogen (SCR) ^{2,3}	1.540	1.441	1.492	1.468	1.163
Uit te keren ziektekosten op 31-12	2.138	1.891	2.289	2.365	2.785
Als % van de uitkeringen	23%	21%	27%	31%	37%
Gemiddeld aantal verzekerden ⁴	3.639.058	3.537.166	3.487.300	3.425.700	3.401.500
Mutatiepercentage	2,9%	1,4%	1,8%	0,7%	1,6%
Marktaandeel per 1-7 ⁵	21%	21%	20%	20%	20%
Gemiddeld aantal medewerkers (FTE)	2.661	2.612	2.633	2.584	2.502
Aantal verzekerden per medewerker	1.368	1.354	1.324	1.326	1.360

¹ In de distributiekosten van de zorgverzekeraar-NV's OHRA en Delta Lloyd is de integrale vergoeding aan Delta Lloyd Groep overeenkomstig de distributieovereenkomst inbegrepen.

² Het gerapporteerde Eigen vermogen en Vereist vermogen (SCR) voor 2015 en ouder zijn niet gecontroleerd door de externe accountant.

³ Het gerapporteerde Eigen vermogen en Vereist vermogen (SCR) over 2017 zijn nog niet gedeponerd bij de toezichthouder. Deze cijfers zijn pas definitief na beoordeling door de toezichthouder.

⁴ Hierin zijn 37.337 verdragsverzekerden wonend in Nederland begrepen, waarvan de uitkeringen van ziektekosten ten laste komen van Zorginstituut Nederland (ZiNL) (2016: 35.900). In de bedragen per verzekerde zijn deze alleen berekend in de kosten van beheer en verzekerden per medewerker. Voor de andere kerncijfers is de gemiddelde stand van 3.601.721 gebruikt.

⁵ In Nederland.

A.1.2 Strategie en doelstellingen

Missie

Wij helpen de klant de best mogelijke zorg te krijgen tegen een stabiele lage premie en sturen gelijktijdig actief op 'de zorg' om de kwaliteit te verhogen, kosten te beheersen en beschikbaarheid te garanderen, nu en in de toekomst. Onze missie dragen we uit in de maatschappij en naar al onze klanten.

Visie

Om zorg nu én op lange termijn breed toegankelijk, goed en betaalbaar te houden, sturen we via de inkoop van zorg voor onze verzekerden op kostenbeheersing, kwaliteit en innovatie in zorg. Wij voelen een grote verantwoordelijkheid ten aanzien van onze rol in het zorgstelsel en treden daarom als regisseur op. De regisseur helpt klanten goede zorg te krijgen en organiseert deze. Dit doen we door via inkoop bij zorgverleners te sturen op verbeteringen en door onze verzekerden actief te begeleiden op alle momenten dat zij zorg nodig hebben.

Kernwaarden

In alles wat wij doen, zijn wij verantwoordelijk, daadkrachtig en betekenisvol.

Wij zijn verantwoordelijk voor het beschikbaar houden van goede zorg voor mensen die het nodig hebben, nu en in de toekomst. Daarom nemen wij soms moeilijke beslissingen en wegen we het individueel en collectief belang, de korte en lange termijn, tegen elkaar af. Wij leggen ons beleid uit en communiceren eerlijk, helder en open met onze klanten en andere belanghebbenden.

Wij maken het verschil voor onze klanten en stimuleren vernieuwing in de zorg waar nodig. Daarom treden wij daadkrachtig op bij het realiseren van kwaliteitsverbetering en kostenbeheersing in de zorg. En bij het begeleiden van onze klanten. We streven naar het beste resultaat, voor de samenleving als geheel en voor onze klanten in het bijzonder.

In alles wat wij doen, willen we betekenisvol zijn. Voor onze klanten en voor de Nederlandse samenleving. We hebben oog voor wat er in onze omgeving speelt en luisteren naar belangen van anderen. Ons bestaansrecht is de uitdagingen in de zorg het hoofd te bieden en verbeteringen te realiseren die echt het verschil maken voor onze klanten. Zowel individueel als collectief.

Strategie en doelen

Onze strategie is gericht op het creëren van waarde voor de klant en waarde voor de maatschappij. Voor het creëren van

waarde voor de klant richt CZ groep zich op kwaliteit van zorg (de prestatie) en prijs. Op het gebied van prestatie sturen we op betere toegang, betere kwaliteit en meer comfort. Op het vlak van prijs richten we ons op het beheersen van de zorgkosten en het verlagen van organisatiekosten. Voor het creëren van waarde voor de maatschappij gaat het om het goed inspelen op de rol die (met de Zorgverzekeringswet) van ons wordt gevraagd. Onze inspanningen moeten ertoe leiden dat de kwaliteit van zorg stijgt en dat zorg beschikbaar blijft in de toekomst. We zetten in op het verbeteren van onze functie als kostenbeheerser zodat de zorgkosten minder hard stijgen. Daarnaast besteden we aandacht aan het gezond houden van mensen.

We vertalen onze strategie in zes strategische doelen:

1. De klant helpen de beste zorg in brede zin te krijgen
2. Waarborgen van service en gemak in contacten met CZ groep
3. De best mogelijke zorg realiseren
4. Draagvlak creëren voor de regisseursrol
5. Sturen op een stabiele lage premie
6. Sturen op een gezonde financiële positie

A.1.3 Externe ontwikkelingen in 2017

In de afgelopen jaren en voor de toekomst zien wij meerdere externe ontwikkelingen die een grote invloed uitoefenen op onze bedrijfsvoering en strategie. Voorbeelden hiervan zijn de versnellende digitale transformatie, de afnemende solidariteit, het uitblijven van creatieve destructie in zorg en de toename van ongecontracteerde zorg.

Versnelling van de digitale transformatie

De relatie tussen klanten en organisaties als CZ groep zal, in lijn met de ontwikkelingen in de wereld om ons heen, verder digitaliseren. De snelheid van deze transformatie is naar verwachting in de periode tot 2025 hoger dan in de afgelopen periode. Dit heeft grote gevolgen voor onze bedrijfsvoering, onze processen, ons personeel en de omgang met klanten en andere stakeholders. CZ groep wil krachtig op deze ontwikkeling inspelen om voor klant en maatschappij waardevol te blijven. In het zorgveld zien we dat digitalisering ook gevraagd wordt. De rijksoverheid zet al enige tijd in op de ontwikkeling van meer eHealth in de zorg. Echter, het is onzeker of de digitale transformatie zich bij zorgaanbieders net zo snel zal voltrekken als in andere sectoren. Door de complexiteit in de zorg verwachten wij dat de transformatie daar langzamer verloopt.

Solidariteit onder druk

De solidariteit in de samenleving blijft onder druk staan. Daar liggen meerdere oorzaken aan ten grondslag. De onderlinge verbondenheid in de samenleving in de breedte

(de 'sociale cohesie') neemt af. Tegelijkertijd neemt het inzicht in gezondheidsrisico's en kennis over de beïnvloedbaarheid daarvan door persoonlijke leefstijl toe. Dit geheel leidt ertoe dat de bereidheid om de financiële impact van gezondheidsrisico's met elkaar te delen, afneemt. Deze ontwikkeling wordt in hoge mate versterkt (of wellicht aangejaagd) door de stijgende zorgkosten op landelijk niveau en de daarmee samenhangende stijging van de zorgpremie per individuele verzekerde. De basisverzekering in de huidige vorm zal door dit alles steeds verder onder druk komen te staan en naar verwachting inhoudelijk veranderen met meer focus op onvoorspelbare risico's met hoge kosten. Dit zal op zijn beurt weer vragen om aanpassingen van de aanvullende verzekering en wellicht ook leiden tot nieuwe financieringsvormen voor bepaalde vormen van zorg.

Creatieve destructie in zorg blijft achter

In de zorgsector is het concept 'creatieve destructie' (waarbij succesvolle nieuwe technieken en structuren de oude vervangen) een hersenkraker. De zorgkosten stijgen wereldwijd in hoog tempo. Deze stijging gaat sneller dan de economische groei en het afremmen van de stijging lukt slechts beperkt. De vraag hoe de zorgkosten in de hand gehouden kunnen worden, is een grote uitdaging. Creatieve destructie zou een deel van het antwoord kunnen vormen maar tot nu toe vormt innovatie juist één van de grootste drijvers achter de kostenstijging. Innovatie gaat niet ten koste van oude structuren; het komt er alleen maar bij. Voor CZ groep is de vraag hoe deze drang naar voortdurende groei teniet kan worden gedaan van groot belang. Het raakt de kern van de maatschappelijke opdracht van zorgverzekeraars: het goed, betaalbaar en toegankelijk houden van zorg.

Ongecontracteerde zorg neemt toe

Voor zorgverzekeraars is de contractering van zorg het voornaamste instrument om invloed uit te oefenen op zorgaanbieders en daarmee op de kwaliteit en kosten. Op deze manier waarborgen wij dat de zorgplicht voor verzekerden ingevuld wordt en dat we met oog voor de lange termijn invulling geven aan onze maatschappelijke opdracht. De toegevoegde waarde van zorgcontractering staat echter al langere tijd onder druk. Enerzijds door rechterlijke en politieke beslissingen (o.a. de invoering van het 'hinderpaalcriterium' in 2014 en de verwerping van aanpassing van artikel 13 van de Zorgverzekeringswet in 2015). Anderzijds onder meer door fusies, overnames en ketenvorming aan aanbiederszijde waardoor steeds meer zorgaanbieders ontstaan die – gezien de regionale aard van de zorg – in hun gebied de enige aanbieders zijn. Zorgverzekeraars zijn hierdoor wel genoodzaakt om een

contract te sluiten met deze partijen om aan hun zorgplicht te kunnen voldoen. Dit leidt er ook toe dat sturende inkoopinstrumenten als omzetplafonds steeds minder scherp worden. Hoewel er nu nog voldoende resultaten worden geboekt met zorginkoop is ombuiging van deze trend wel nodig. Zowel vanuit zorgverzekeraars door op een innovatieve, meer vraaggestuurde manier van bekostigen te sturen, als door inspanningen van de overheid om zorgcontractering waardevoller en aantrekkelijker te maken voor zorgaanbieders.

A.2 Verzekeringstechnisch resultaat ziektekostenverzekering

De kerntaak van CZ groep draait om zorg. Wij willen voor onze klanten goede en toegankelijke zorg organiseren die betaalbaar is en blijft. Ons financieel beleid is erop gericht om hier de juiste basis voor te bieden. Wij sturen op een bedrijfseconomisch gezonde organisatie met lage organisatiekosten en hebben een behoudende risicohouding om onze financiële prestaties zo stabiel mogelijk te houden.

CZ groep realiseert in 2017 een omzet van 9.348 miljoen euro (2016: 8.921 miljoen euro). Ons verzekeringsresultaat is 172,6 miljoen euro negatief (2016: 87,6 miljoen euro negatief). Dit bestaat uit een negatief verzekeringsresultaat op de basisverzekering van 172,4 miljoen euro (2016: 63,8 miljoen euro negatief) en een negatief resultaat op de aanvullende verzekering van 0,2 miljoen euro (2016: 27,1 miljoen euro negatief), een opbrengst van 0,5 miljoen euro op de Wlz (2016: 3,8 miljoen euro) en 0,5 miljoen euro negatief aan overige resultaten (2016: 0,5 miljoen euro negatief). Het negatieve verzekeringsresultaat is een gevolg van ons streven onze verzekerden een stabiel lage premie te bieden. Wij geven overreserves conform ons premie- en kapitaalbeleid via de premie terug aan onze verzekerden. In dit kader hebben wij onze premies vanaf 2014 niet-kostendekkend aangeboden. Naast het negatieve verzekeringsresultaat hebben we een positief beleggingsresultaat gerealiseerd van 34,1 miljoen euro (2016: 77,0 miljoen euro positief). Ons financieel resultaat 2017 komt daarmee in totaal uit op 140,1 miljoen euro negatief (2016: 14,7 miljoen euro negatief).

Tabel 2 Verkorte opstelling resultaat CZ groep

	2017	2016
Premies en bijdragen	9.348.222	8.920.996
Wijziging voorziening voor lopende risico's	177.527	139.440
Toegerekende opbrengst beleggingen	1.634	3.967
Overige technische baten eigen rekening	-	2.120
Uitkering ziektekosten	-9.331.374	-8.816.487
Bedrijfskosten	-366.488	-335.526
Overige technische lasten eigen rekening	-2.076	-2.083
Verzekeringstechnisch resultaat	-172.555	-87.573
Beleggingsopbrengsten	34.137	76.980
Interest voorziening RVVZ	-33	-103
Toegerekende beleggingsopbrengsten	-1.634	-3.967
Totaal financieel resultaat	-140.085	-14.663

Premies en bijdragen

De premie bedraagt 4.574 miljoen euro (2016: 4.227 miljoen euro). De stijging van 347 miljoen euro ten opzichte van 2016 hangt samen met het gevoerde premiebeleid 2017 en de toename van het aantal verzekerden. De herverzekeringspremie is gedaald met 35 miljoen euro. De bijdragen komen voor 2017 uit op 4.774 miljoen euro en stijgen ten opzichte van 2016 met 80 miljoen euro. Dit is enerzijds het gevolg van een toename van het aantal verzekerden. Anderzijds is er in 2017 sprake van een tegenvaller op de bijdragen met betrekking tot oudere jaren als gevolg van onverwachte (landelijke) tegenvallers in de risicoverevening. De gemiddelde premie en bijdragen per verzekerde bedragen 2.595 euro (2016: 2.548 euro).

Wijziging voorziening lopende risico's

De voorziening voor lopende risico's betreft de voorziening voor toekomstige negatieve resultaten op (collectieve) verzekeringscontracten. Van de voorziening ultimo 2016 ter grootte van 436 miljoen euro is in 2017 via het resultaat 400 miljoen euro onttrokken en 36 miljoen euro vrijgevallen. De toevoeging bedraagt 259 miljoen euro.

Uitkeringen ziektekosten

De uitkeringen ziektekosten namen toe met 5,8% en bedragen per verzekerde 2.591 euro (2016: 2.518 euro). Deze toename is voornamelijk het gevolg van stijgende zorgkosten per verzekerde door prijs- en volume effecten. Daarnaast is er sprake van meevallers in de zorgkosten van oude jaren, maar die meevallers zijn beperkter dan in 2016.

Bedrijfskosten

De bedrijfskosten stijgen met 30 miljoen euro naar 366

miljoen euro (2016: 336 miljoen euro). Deze stijging wordt veroorzaakt door hogere kosten door toename van het aantal verzekerden, hogere distributiekosten als gevolg van de stijging van verzekerdenaantallen en een hogere premie, hogere kosten voor oninbare vorderingen en een stijging van de overige beheerskosten op het gebied van inhuur van uitzendkrachten, huisvesting en ICT.

De volledige opstelling van het resultaat van CZ groep in 2017 inclusief een aanvullende uitleg over posten uit de jaarrekening is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening 2017 van Onderlinge Waarborgmaatschappij CZ groep Zorgverzekeraar U.A.

A.3 Prestaties op het gebied van beleggingen

De netto opbrengsten uit beleggingen bedragen op 31 december 2017 34,1 miljoen euro en zijn 42,9 miljoen euro lager dan ultimo 2016 (77,0 miljoen euro). Het rendement op het totaal gemiddeld belegd vermogen bedraagt daarmee 1,36% (2016: 2,1%). Een stijgende lange rente en een hogere euro/dollar koers hebben gezorgd voor een lager beleggingsresultaat in vergelijking met het voorgaande jaar.

Tabel 3 Beleggingsresultaat CZ groep

	2017	2016
Opbrengsten uit beleggingen	26.003	35.656
Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	31.167	-2.163
Niet gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	-19.320	47.159
Beheerkosten en interest lasten	-3.713	-3.672
Netto opbrengst uit beleggingen	34.137	76.980

Tabel 4 Opbrengsten per beleggingscategorie

	2017	2016
Opbrengst gebouwen en terreinen	-2.346	3.412
Dividenden	8.859	9.335
Interestbaten vastrentende waarden	23.166	24.417
Opbrengst andere financiële beleggingen	-3.622	-1.296
Overige interestbaten	-54	-212
Opbrengsten uit beleggingen	26.003	35.656

CZ groep belegt niet in securitisaties.

De volledige opstelling van het resultaat van CZ groep in 2017 inclusief een aanvullende uitleg over posten uit de jaarrekening is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening 2017 van Onderlinge Waarborgmaatschappij CZ groep Zorgverzekeraar U.A.

A.4 Prestaties op overig gebied

CZ groep heeft geen overige materiële inkomsten en kosten. Voor een beschrijving van de prestaties op het gebied van zorg en overige diensten wordt verwezen naar het jaarverslag van CZ groep 2017, hoofdstuk '6. Waarde voor klant en maatschappij'.

A.5 Overige informatie

Alle relevante informatie is in de voorgaande paragrafen aan de orde gekomen.

B Bestuurssysteem

B.1	Algemene informatie over het bestuurssysteem	16
B.1.1	Organisatiestructuur	16
B.1.2	Bestuur en beleidsbepaling	17
B.1.3	Toezicht en klankbordfunctie	18
B.1.4	Beloningsbeleid	19
B.2	Deskundigheids- en betrouwbaarheidsvereisten	19
B.3	Risicomanagementsystemen inclusief de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit	20
B.3.1	Inleiding	20
B.3.2	Beschrijving van het risicomanagementsysteem	20
B.4	Intern controlesysteem	22
B.4.1	Intern controlesysteem CZ groep	22
B.4.2	Compliance	23
B.5	Interne audit functie	24
B.6	Actuariële functie	24
B.7	Uitbesteding	25
B.8	Overige informatie	26

B Bestuurssysteem

Dit hoofdstuk beschrijft het bestuurssysteem binnen CZ groep. Paragraaf B.1 geeft algemene informatie over het bestuurssysteem. In paragraaf B.2 wordt beschreven hoe wordt omgegaan met de vereisten met betrekking tot deskundigheid en betrouwbaarheid. Vervolgens wordt in de paragrafen B.3 tot en met B.6 uiteengezet hoe invulling is gegeven aan de sleutelfuncties onder Solvency II. Daarna volgt in paragraaf B.7 een beschrijving van het uitbestedingsbeleid. Tot slot worden alle overige relevante zaken beschreven in paragraaf B.8.

B.1 Algemene informatie over het bestuurssysteem

B.1.1 Organisatiestructuur

Voor een zorgvuldige bedrijfsvoering en een transparant en efficiënt toezicht op het bestuur hanteert CZ groep het model van de structuurvennootschap. CZ groep heeft een Raad van Commissarissen (RvC) en een Raad van Bestuur (RvB). Daarnaast heeft de OWM CZ groep, omdat het een onderlinge waarborgmaatschappij is, een Ledenraad. De RvB bestuurt de rechtspersonen en heeft de dagelijkse leiding. Hij legt hierover en over de gevoerde strategie en

het risicomanagement verantwoording af. De RvC benoemt de RvB, houdt toezicht op de RvB en de algemene bedrijfsvoering en adviseert de RvB. De Ledenraad heeft een onafhankelijke positie ten opzichte van RvB en RvC, met vastgelegde taken en bevoegdheden. Op deze manier hebben verzekeren inbreng binnen CZ groep.

Hieronder wordt de rol van deze organen verder uitgewerkt aan de hand van een opdeling tussen dagelijks bestuur en beleidsbepaling en toezicht. Figuur 2 geeft een totaaloverzicht van de organisatiestructuur.

Figuur 2 Organisatiestructuur van CZ groep

B.1.2 Bestuur en beleidsbepaling

De RvB is belast met het besturen van de onderneming. Hij is verantwoordelijk voor het behalen van de doelstellingen van CZ groep, de strategie en de resultaten die daaruit voortvloeien. De RvB bestaat uit twee leden die gezamenlijk en elk afzonderlijk verantwoordelijk zijn voor de besturing van de organisatie (collegiaal bestuur). Ten aanzien van risicobeheer ligt de eindverantwoordelijkheid bij de voorzitter van de RvB. In 2017 hebben er geen mutaties plaatsgevonden ten aanzien van de samenstelling van de RvB.

Besluiten worden genomen na overleg met en consultatie van het Concern Management Team (CMT). Dit CMT bestaat, naast de secretaris van de RvB, uit de directeuren van:

- divisie Marketing & Verkoop;
- divisie Verzekeren & Service en divisie HRM;
- divisie Operations;
- divisie Zorg;
- divisie Financiën;
- divisie ICT / Informatie Project Management (IPM);
- divisie Interne Audit Dienst (IAD); en
- afdeling Governance, Risk & Compliance (GRC).

Het CMT wordt ondersteund door een lid van de RvB van Stichting CbusineZ.

De RvB zet om te komen tot zorgvuldige besluitvorming specifieke (advies)commissies in:

- De beleggingscommissie adviseert op het gebied van vermogensbeheer.
- Het overleg zorgkostenresultaat geeft informatie over de zorgkostenontwikkelingen en het effect daarvan op het resultaat.
- Het premieoverleg adviseert over de jaarlijkse premiestelling.
- Het strategieoverleg adviseert over strategische ontwikkelingen en de invulling van de strategie.

Ook het CMT heeft een aantal (advies)commissies:

- De commissie productontwikkeling adviseert over de introductie van nieuwe producten.
- De commissie productonderhoud adviseert over wijzigingen in bestaande producten.
- De stuurgroep Informatie Voorziening (IV) adviseert over het projectportfolio binnen CZ groep.

Alle commissies kennen een multidisciplinaire bezetting en zijn nadrukkelijk ingericht conform het 'Three Lines of Defence'-model (zie hiernaast). Dat wil zeggen dat de onafhankelijke tweedelijnsfunctie, de afdeling GRC, altijd bij de adviezen van deze commissies betrokken is.

Figuur 3 Three Lines of Defense-model

Binnen het 'Three Lines of Defense'-model wordt van de eerste lijn (de primaire lijnfuncties) verwacht dat zij hun risico's kennen en (aantoonbaar) beheersen. De tweede lijn (vooral Governance, Risk & Compliance (GRC)) levert daarvoor de structuren en monitort (direct of indirect) het gebruik daarvan. De derde lijn (de Interne Audit Dienst (IAD)) stelt daarbij vast of dit model werkt en leidt tot een effectief aangetoonde beheersing. Dit doet de IAD door de werking van de beheersmaatregelen te toetsen.

Sleutelfuncties

CZ groep kent de volgende sleutelfuncties:

- leden Raad van Bestuur;
- Concern Compliance Officer (compliancefunctie Solvency II);
- directeur divisie IAD (interne auditfunctie Solvency II);
- hoofd afdeling GRC (riskmanagement en actuariële functie Solvency II);
- woordvoerder / reputatiemanager;
- hoofd Juridische Zaken (JZ);
- Privacy Officer, en
- overige CMT-leden.

Deze sleutelfuncties zijn vastgesteld door een interne definitie. De sleutelfuncties binnen CZ groep behelzen dan ook meer functies dan conform Solvency II regelgeving als zodanig is aangemerkt. De gehanteerde definitie binnen CZ groep is:

“Een sleutelfunctie is een functie die binnen de organisatie en voor het nastreven van de strategie van essentieel belang is. Kenmerkend voor een sleutelfunctie is dat de vereiste kennis en kunde over het algemeen schaars is. Voor de organisatie is het niet of nauwelijks mogelijk om binnen afzienbare tijd een functionaris zelf op te leiden. In beginsel is het minimale opleidingsniveau HBO / WO en is ervaring binnen de functie en/of financiële dienstverlening zeer wenselijk dan wel vereist.”

Voor de vier Solvency II sleutelfuncties (audit-, actuariële, compliance- en riskmanagementfunctie) binnen CZ groep zijn per functie de invulling en opzet in een charter vastgesteld. Deze charters geven de bijbehorende sleutelfuncties de nodige bevoegdheid, middelen en operationele zelfstandigheid om hun taken te verrichten, te rapporteren en adviezen uit te brengen aan de RvB en RvC. De charters worden jaarlijks vastgesteld. In 2017 hebben er geen belangrijke wijzigingen in de charters plaatsgevonden.

De vier Solvency II sleutelfuncties worden in dit hoofdstuk (waar toepasselijk) nader toegelicht.

B.1.3 Toezicht en klankbordfunctie

Ledenraad

De onderlinge waarborgmaatschappij (owm) CZ groep heeft een Ledenraad. De leden van deze raad vertegenwoordigen verzekerden en denken vanuit dat perspectief mee over het beleid van CZ groep. Ook zetten zij onderwerpen op de gespreksagenda met de RvB en RvC. De Ledenraad heeft, naast een aantal specifieke wettelijke taken, namens haar achterban (de verzekerden / leden van CZ groep) een klankbordfunctie voor het beleid. De onafhankelijke positie en bevoegdheden van de Ledenraad waarborgen dat de klanten van CZ groep voldoende invloed hebben. De Ledenraad geeft in deze rol onder meer gevraagd en ongevraagd advies aan de RvB. Specifieke wettelijke taken en bevoegdheden van de Ledenraad zijn onder meer het benoemen van de leden van de RvC, het wijzigen van statuten of ontbinden van de juridische entiteit en het vaststellen van de jaarrekening.

Raad van Commissarissen

De RvC houdt toezicht op het gevoerde beleid van de RvB en de algemene gang van zaken en staat de RvB met raad terzijde. De RvC oefent toezicht uit op de strategie, leiding en organisatie en het vermogensbeheer en bewaakt dat de bestuurlijke plichten adequaat worden nageleefd en dat de RvB zich voldoende inspant om invulling te geven aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid als goed verzekeraar. De RvC geeft gevraagd en ongevraagd advies en vergadert volgens een tevoren vastgesteld schema ten minste vier maal per jaar. De RvC van CZ groep bestaat uit vijf posities. In 2017 heeft op twee posities een herbenoeming voor een tweede en laatste termijn van vier jaar plaatsgevonden, waarvan één de voorzitter betreft. De overige drie posities bleven in 2017 bezet.

De individuele leden en de RvC als geheel hebben de kwaliteiten en expertise die CZ groep in zijn bestuurlijke uitgangspunten heeft vastgelegd. Alle leden van de RvC

zijn door De Nederlandsche Bank (DNB) getoetst op geschiktheid (deskundigheid en betrouwbaarheid).

De RvC kent twee commissies: de Audit-Risk Commissie (ARC) en de Remuneratie-/ Benoemingscommissie, die hieronder nader worden beschreven.

Audit-Risk Commissie (ARC)

De ARC wordt gevormd door twee leden van de RvC. De ARC bespreekt risicorapportages, financiële en verzekeringstechnische rapportages en let op compliance. Ook houdt de ARC externe ontwikkelingen in de gaten die van invloed kunnen zijn op CZ groep en bespreekt die tijdens haar vergaderingen met de RvB en de directeuren Financiën en IAD en het hoofd GRC. Bij een aantal onderwerpen is ook de externe accountant aanwezig. De ARC rapporteert haar bevindingen aan de voltallige RvC. Verder voert de ARC periodiek bilaterale gesprekken met de externe accountant (twee keer per jaar) en De Nederlandsche Bank (DNB) (één keer per jaar). Ieder kwartaal wordt separaat gesproken met de directeur IAD en worden de auditbevindingen doorgenomen. De ARC vergadert zo vaak als nodig wordt geacht, maar ten minste eenmaal per jaar voorafgaand aan de bespreking van de jaarrekening door de RvC. In 2017 is de ARC zesmaal bijeen gekomen.

De taak van de ARC is het toezicht houden op de RvB, ter voorbereiding van het oordeel van de RvC over:

- de werking van de interne risicobeheersing- en controlesystemen, waaronder het toezicht op naleving van de relevante wet- en regelgeving inclusief gedragscodes (compliance);
- de financiële informatieverschaffing door de onderneming;
- het door hen vast te stellen risico charter, actuariële charter, audit charter en audit plan;
- de onafhankelijkheid en performance van de interne en externe accountants;
- de naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van in- en externe accountants;
- het beleid van de onderneming met betrekking tot belastingplanning indien en voor zover van toepassing;
- de toepassingen van informatie- en communicatietechnologie;
- het risicobeleid.

De Remuneratie-/Benoemingscommissie

De Remuneratie-/Benoemingscommissie wordt gevormd door drie leden van de RvC. De Remuneratie-/ Benoemingscommissie vergadert zo vaak als nodig wordt geacht. In 2017 is de commissie driemaal bijeen geweest. De taken van de

Remuneratie-/Benoemingscommissie ter voorbereiding van het oordeel van de RvC zijn:

- voorstellen te doen over onder andere de bezoldiging in het algemeen en van de individuele bestuurders afzonderlijk;
- advies te geven over beheerst beloningsbeleid;
- selectiecriteria, (specifieke) profielschetsen en benoemingsprocedures op te stellen voor leden van de RvC en RvB en daarvoor scenario's op te stellen voor opvolging en de borging van continuïteit;
- het beoordelen van de leden van de RvB;
- het opmaken van een remuneratierapport.

B.1.4 Beloningsbeleid

Als zorgverzekeraar heeft CZ groep te maken met de Regeling beheerst beloningsbeleid Wft 2014 en de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (Wnt). Deze wet- en regelgeving heeft als norm gediend bij het opstellen van ons beloningsbeleid. Dit beloningsbeleid is vastgesteld door de RvB en goedgekeurd door de RvC. Bij CZ groep is geen sprake van variabele beloning. In 2017 heeft CZ groep de relevante regelingen voor beheerst beloningsbeleid nageleefd. De IAD controleert dit.

De salarisvaststelling van de leden en voorzitter van de RvB is voorbehouden aan de Remuneratie-/Benoemingscommissie van de RvC. De Remuneratie-/Benoemingscommissie is hierbij gebonden aan de normering die gesteld wordt door de Wnt.

Beloningsstructuur Raad van Bestuur

Het belangrijkste doel van het beleid voor de beloningsstructuur van de RvB is om CZ groep in staat te stellen gekwalificeerde en deskundige bestuurders aan te trekken, te behouden en te motiveren. Hiertoe ontvangen de leden van de RvB een pakket arbeidsvoorwaarden dat in totaal concurrerend is met het pakket dat gelijkwaardige instellingen, waaronder andere grote zorgverzekeraars, bieden en bovendien in lijn ligt met hun algemene en specifieke verantwoordelijkheid. De beloningsstructuur, is zodanig dat zij de belangen van CZ groep op middellange en lange termijn bevordert, niet aanzet tot gedrag van bestuurders in hun eigen belang met veronachtzaming van het belang van CZ groep en falende bestuurders bij ontslag niet beloont.

De beloning van de voorzitter en de leden van de RvB van CZ groep wordt vastgesteld binnen de kaders van het beloningsbeleid en de Wnt. Het salaris wordt jaarlijks vastgesteld en volgt de ontwikkelingen van de Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO) van de Nederlandse zorgverzekeraars. Voor alle medewerkers van CZ groep geldt dat op basis van de geleverde prestatie jaarlijks een toeslag op het jaarsalaris kan worden verdiend conform de CAO. De

Regeling Beheerst Beloningsbeleid en de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen worden door CZ groep nageleefd. Zie ook www.cz.nl/corporate-governance.

Voor nadere beschrijving wordt verwezen naar het jaarverslag van Onderlinge Waarborgmaatschappij CZ groep Zorgverzekeraar U.A.

De pensioenpremie wordt voor alle medewerkers van CZ groep op gelijke wijze vastgesteld. Voor medewerkers met een pensioengrondslag boven de 103.317 euro voor 2017 (105.075 euro voor 2018), is door Zorgverzekeraars Nederland een collectieve vrijwillige excedent regeling afgesloten bij ABN AMRO Premiepensioeninstelling (PPI). De regeling is een Beschikbare-premieregeling voor een netto pensioen.

B.2 Deskundigheids- en betrouwbaarheidsvereisten

Alle sleutelfunctionarissen van CZ groep voldoen aan de voor hem/haar gestelde vereisten op het gebied van vakbekwaamheid, kennis, deskundigheid en betrouwbaarheid.

CZ groep hanteert in het kader van deskundigheid van medewerkers in sleutelfuncties twee uitgangspunten:

1. Het uitgangspunt dat een medewerker die een sleutelfunctie vervult in beginsel deskundig en betrouwbaar is omdat hij / zij bij indiensttreding de juiste sollicitatieprocedure doorlopen heeft. Er is immers een aannamebeleid waarbij o.a. diploma's en referenties nagevraagd worden en de deskundigheid en betrouwbaarheid van een sollicitant worden beoordeeld. Daarnaast wordt een aanvullende betrouwbaarheidsscreening door het Bureau Bijzonder Onderzoek (afdeling binnen CZ groep) uitgevoerd en is er een verplichting om een Verklaring Omtrent Gedrag aan te leveren. De leden van de RvB en de RvC worden daarnaast door DNB getoetst op geschiktheid.
2. Het tweede uitgangspunt is dat de sleutelfunctionarissen voldoen aan de wettelijke deskundigheidseisen uit Solvency II aangezien ze allemaal dagelijks werkervaring opdoen en doorlopend studies of workshops volgen en/of geven. CZ groep faciliteert de benodigde studies qua financiering, advisering en tijd zodat er geen belemmeringen zijn om zich via interne dan wel externe mogelijkheden te blijven ontwikkelen. Daarnaast maken sleutelfunctionarissen onderdeel uit van de interne beoordelingscyclus van CZ groep en krijgen ze jaarlijks een functionerings- en beoordelingsgesprek, waarin onder meer hun ontwikkeling aan bod komt evenals eventuele afspraken daarover. Ter waarborging van de ontwikkeling van deskundigheid en vakbekwaamheid dient elke sleutelfunctionaris (met uitzondering van de leden van de RvB – apart geadmistreerd

door de secretaris van de RvB) na afloop van een jaar een overzicht aan te leveren van alle ontplooide en uitgevoerde activiteiten. Tot slot dienen alle medewerkers van CZ groep zich aan het integriteitbeleid te houden waarmee de betrouwbaarheid wordt bevorderd.

B.3 Risicomanagementsystemen inclusief de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit

B.3.1 Inleiding

Hierna volgt een beschrijving van het risicomanagementsysteem van CZ groep, waarin wordt aangegeven wat de strategieën, processen en rapportageprocedures zijn. Daarnaast wordt aangegeven hoe het systeem erin slaagt de risico's waaraan de onderneming blootstaat of blootgesteld zou kunnen worden, op individueel of geaggregeerd niveau, voortdurend te onderkennen, meten, bewaken, beheren en rapporteren. Voor meer specifieke informatie over het risicomanagementsysteem wordt verwezen naar hoofdstuk C.

CZ groep heeft een behoudende risicohouding. CZ groep is zich ervan bewust dat de zorgverzekeraar een nadrukkelijke maatschappelijke rol vervult, waarbij het actief nemen van risico's ongepast is. CZ groep wil de premie voor haar klanten zo stabiel en laag mogelijk houden. Dat betekent dat grote schokken in de financiële prestaties niet acceptabel zijn. Hieruit vloeit de behoudende risicohouding voort.

Het beleid van CZ groep op het gebied van Corporate Governance, Riskmanagement en Compliance (GRC) draait om sturing en beheersing van de hele organisatie. Met de GRC-activiteiten stuurt CZ groep op het realiseren van de strategie – de speerpunten – via een beheerste bedrijfsvoering. Hierbij is altijd oog voor de verschillende risico's die bij aard van de activiteiten van CZ groep horen.

Zoals in paragraaf B.1.2 is aangegeven heeft CZ groep ervoor gekozen om de sturing en beheersing in te richten volgens het 'Three Lines of Defence'-model (Figuur 3). De tweede en derde lijn stemmen in toenemende mate hun structuren af om risicomanagement verder uit te werken en te laden. Hierdoor is CZ groep inmiddels in staat aan te tonen dat en op welke wijze zij haar risico's beheerst. Daar waar leemtes in de beheersing ontstaan en worden geconstateerd worden deze gerapporteerd en opgelost.

B.3.2 Beschrijving van het risicomanagementsysteem

Risicomanagement houdt in dat CZ groep in zijn (strategische) besluitvorming zorgvuldig afweegt welke risico's er zijn, welke impact deze risico's hebben en hoe CZ groep deze kan mitigeren. CZ groep maakt daarbij onderscheid tussen strategisch/kwantitatief risicomanagement en operationeel risicomanagement.

Het eerste richt zich vooral op de bescherming en sturing van de solvabiliteit (kapitaalmanagement), op de scenario-analyses, op de Own Risk & Solvency Assessment (ORSA) en op relevante kwantitatieve risicovraagstukken. Zo is inzet van (over)solvabiliteit in de premiestelling een aan de strategie gekoppelde activiteit waarin de stabiliteit van de premieontwikkeling over meerdere jaren topprioriteit heeft.

Operationeel risicomanagement ziet toe op de dagelijkse risicobeheersing van bedrijfsprocessen door het aanbieden en onderhouden van risicomethodieken. Uitgangspunt daarbij is dat CZ groep zich aan wet- en regelgeving houdt en dat fraude (zowel intern als vanuit de klant en de zorgverlener) niet wordt getolereerd.

ORSA

De beoordeling van de eigen risico's en de solvabiliteit vindt plaats op hetzelfde niveau als de strategische sturing. Dit houdt in dat CZ groep voor een groepsbenadering heeft gekozen. Wel wordt voor iedere juridische entiteit het risicoprofiel separaat zichtbaar gemaakt in de jaarlijkse ORSA-rapportage. DNB heeft hiervoor toestemming gegeven.

Jaarlijks maakt CZ groep een ORSA en dient deze in bij DNB. De ORSA geeft CZ groep inzicht in de samenhang tussen strategie, de materiële risico's die CZ groep kunnen bedreigen, de mogelijke consequenties hiervan voor de financiële positie en wat CZ groep kan doen om risico's af te wenden of te beperken. In de ORSA beoordeelt CZ groep eigen risico's en de solvabiliteit.

Eenzijds geeft een ORSA-rapport een overzicht van de activiteiten die CZ groep in het voorgaande jaar heeft ontplooid om invulling te geven aan prospectief risicogebaseerd kapitaalmanagement. Dit komt met name naar voren in de 'event' gedreven ORSA's die een integraal onderdeel vormen van de strategische besluitvorming. Anderzijds geeft een ORSA-rapport de uitkomsten weer van de reguliere ORSA die, met haar basisscenario, scenario- en gevoeligheidsanalyses en kapitaalbeoordeling, ieder jaar na de premiestelling wordt uitgevoerd. Inmiddels heeft CZ groep een gestructureerde aanpak in een jaarlijks

terugkerend proces ontwikkeld om tot deze beoordeling te komen. Dit proces sluit goed aan bij de bedrijfsvoering van CZ groep en wordt beschreven in het ORSA rapport.

Kerntaken Riskmanagement

Riskmanagement binnen CZ groep heeft een aantal kerntaken, de belangrijkste zijn de volgende:

- verhogen en stimuleren van het risicobewustzijn in de organisatie;
- aanbieden en onderhouden van risicomanagement-methodieken en -systemen voor de organisatie;
- ondersteunen van risicogebaseerd kapitaalmanagement;
- ondersteunen, uitdagen en adviseren van de organisatie bij het identificeren, analyseren, beheersen en monitoren van risico's;
- bewaken van het risicoprofiel van de organisatie;
- uitbrengen van risicorapportages.

De missie van de riskmanagementfunctionaris binnen CZ groep is als volgt te omschrijven:

“De riskmanagementfunctionaris is de hoeder van het risicoprofiel van CZ groep. Hij adviseert en faciliteert de organisatie bij het managen van haar risico's en stelt vanuit zijn onafhankelijke rol kritische vragen zonder aanzien des persoons. Met zijn gevraagde en ongevraagde adviezen stelt de riskmanagementfunctionaris zijn beleidsbepalers in staat weloverwogen besluiten te nemen.”

Vorenstaande missie is vertaald in een aantal doelstellingen voor de riskmanagementfunctionaris:

- het ondersteunen, adviseren en uitdagen van de organisatie bij het identificeren, analyseren, monitoren, beheersen en rapporteren van en over risico's;
- het ontwikkelen, beheren en aanreiken van methodieken waarmee risico's adequaat gemanaged kunnen worden;
- het ondersteunen van risicogebaseerd kapitaalmanagement;
- het risicobewustzijn binnen de organisatie stimuleren en vergroten;
- het bewaken van het financiële en niet-financiële risicoprofiel.

Riskmanagement gaat uit van de risicotaxonomie, zoals voorgeschreven door Solvency II. Deze taxonomie onderscheidt verzekeringstechnisch, markt-, tegenpartijkrediet- en operationeel risico. Binnen het operationeel risico worden het procesrisico, integriteitsrisico, frauderisico,

IT-risico en compliance-risico als subcategorieën gedefinieerd. Naast deze gegeven risicotaxonomie wordt een aantal niet-SCR risicocategorieën erkend, zoals het strategisch risico en het risico op wijzigingen in wet- en regelgeving. Langs deze structuur heeft CZ groep haar risicoprofiel, risicohouding en risicomanagementsysteem ingericht.

Riskmanagement binnen CZ Groep

Riskmanagement is direct en onafhankelijk gepositioneerd onder de RvB als onderdeel van de concernstafafdeling GRC. Binnen Riskmanagement wordt onderscheid gemaakt tussen strategisch / kwantitatief risicomanagement en operationeel risicomanagement. De eerste richt zich met name op kapitaalmanagement, ORSA en het adviseren en uitdagen van de organisatie bij kwantitatieve risicovraagstukken. Het operationeel risicomanagement ondersteunt en adviseert de organisatie bij de dagelijkse risicobeheersing door het aanbieden en onderhouden van risicomethodieken.

Riskmanagement is als onderdeel van GRC vertegenwoordigd in de belangrijke besluitvoorbereidings- en adviesorganen van de organisatie. Zo heeft GRC o.a. zitting in de beleggingscommissie, de ARC en het strategieoverleg. Het hoofd van de afdeling GRC is lid van het CMT. Bij de ontwikkeling van nieuwe producten en het wijzigen van bestaande producten wordt altijd een advies van Riskmanagement gevraagd. Riskmanagement levert met haar prospectieve kapitaalanalyses tevens input voor het premieoverleg.

Risicorapportages

De uitvoering van risico- en kapitaalmanagement wordt onder andere gevolgd via de risk- en auditrapportages die ieder kwartaal worden opgeleverd. Hierin worden de belangrijkste risico's, uitgevoerde audits met bijbehorende uitkomsten, uitgebrachte aanbevelingen en gerealiseerde verbeteringen behandeld. De RvC keurt het riskmanagementbeleid en de risicohouding jaarlijks goed.

Naast de risicorapportages ontplooit Riskmanagement gerichte activiteiten om het risicobewustzijn binnen de organisatie verder te vergroten. Een belangrijk instrument daarvoor is de Risk Self Assessment (RSA), die Riskmanagement faciliteert binnen afdelingen en teams. Daarnaast verzorgt Riskmanagement geregeld cursussen en presentaties binnen de eigen organisatie

Invulling van het 'prudent person'- beginsel

In het treasurystatuut heeft CZ groep de uitgangspunten van het vermogens- en liquiditeitenbeheer vastgelegd evenals een beschrijving van de organisatie, het risicomanagement, de wijze van monitoring en rapportage. Het treasurystatuut is in overeenstemming met het 'prudent

person'-beginsel. In de uitgangspunten is bepaald dat elke belegging transparant en goed uitlegbaar moet zijn. De hoeveelheid risico die CZ groep wil lopen, is leidend bij het maken van het beleid. Van belang zijn hierbij de volgende uitgangspunten:

- CZ groep streeft naar een optimaal rendement binnen de vastgestelde risicobereidheid en risicokaders van CZ groep. Voor het vaststellen van de optimale samenstelling van de beleggingen, wordt minimaal per drie jaar een volledige Asset Liability Managementstudie (ALM-studie) uitgevoerd. Hier vormen de actuele vastgestelde risicoparameters het uitgangspunt.
- CZ groep wil te allen tijde voldoende liquiditeiten beschikbaar hebben om aan haar betalingsverplichting te voldoen.
- Bij de beoordeling van het risico en rendement kijkt CZ groep niet alleen naar een 1-jaars horizon, maar ook naar een 5- en 10-jaars horizon. Deze risico- en rendement-verhouding wordt afgezet tegen de daarbij verwachte solvabiliteitsontwikkeling.
- CZ groep belegt uitsluitend in categorieën waar een voldoende transparantie (te regelen) is, zodat tijdige beschikbaarheid van informatie ten behoeve van interne en externe rapportages is gegarandeerd evenals een volledig inzicht in de beleggingen, om de risico's goed te kunnen bepalen.

In de professionele uitvoering van haar vermogensbeheer onderscheidt CZ groep drie beslissingsniveaus: strategie, portefeuillebeheer en operationeel beleggingsbeheer. De eerste valt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van CZ groep, de tweede onder de verantwoordelijkheid van de afdeling Vermogens- en liquiditeitenbeheer. Het operationeel beleggingsbeheer valt onder de verantwoordelijkheid van de betreffende externe vermogensbeheerder.

Aangaande het beleggingsbeleid is er ook een CZ beleggingscommissie (zie ook paragraaf B1.2) die een adviserende rol heeft naar het bestuur van CZ groep. De beleggingscommissie van CZ groep bestaat uit (leden van) de RvB, aangevuld met externe adviseurs en niet bij het beheer betrokken interne specialisten. De rol van dit gremium is beoordelen en adviseren.

B.4 Intern controlesysteem

B.4.1 Intern controlesysteem CZ groep

Planning- en control cyclus

Voor het intern sturen en beheersen van alle concernactiviteiten gebruikt CZ groep een planning- en controlecyclus

(P&C-cyclus). Deze cyclus ondersteunt bij het vertalen van ambities naar meetbare doelstellingen en actieplannen. Ook helpt het ervoor te zorgen dat deze plannen daadwerkelijk worden uitgevoerd. Binnen CZ groep is 'in control zijn' een continu proces. De essentie van 'control' is het bewaken van gemaakte afspraken en het bijsturen van maatregelen én gedrag in de organisatie daar waar nodig.

Herijken strategie

De eerste stap in de P&C-cyclus is het jaarlijks nagaan of de uitgangspunten van afspraken en doelstellingen nog steeds de juiste zijn. Dit gebeurt door het herijken van de strategie op basis van de evaluatie van de strategische uitgangspunten, de bedrijfsdoelstellingen en gestelde normen.

Structureel rapporteren

De volgende stap is het opstellen van een bedrijfsplan. Hierin worden op basis van zowel interne als externe ontwikkelingen de korte- en middellange termijn doelstellingen bepaald. Elk bedrijfsonderdeel van CZ groep stelt een activiteitenplan en begroting op. Met divisierapportages legt de divisiedirectie ieder kwartaal verantwoording af aan de RvB over de voortgang van geplande acties en middeleninzet. Op basis van deze rapportages wordt een bedrijfsrapportage voor de RvB opgesteld, inclusief een voortschrijdende jaarprognose van het verwachte resultaat en de solvabiliteit. Deze bedrijfsrapportage wordt door de RvB met de RvC besproken.

In Control Statement

In 2017 heeft GRC tweemaal een 'In Control Statement' (ICS) opgeleverd. De eerste in het eerste kwartaal over 2016 en de tweede in het derde kwartaal over de eerste helft van 2017. Hierbij is aan de hand van belangrijke controles beoordeeld of de geïdentificeerde sleutelprocessen voldoende beheerst verlopen. Het gaat daarbij onder andere om (financieel) belangrijke processen als zorginkoop, zorgkostentaxatie, premiestelling, bijdragebepaling, vermogens- en liquiditeitenbeheer en bevoorschotting.

Het ICS-proces waarborgt dat de beheersing van de statische materiële risico's periodiek (tweemaal per jaar) wordt getoetst door de tweede lijn. Het ICS geeft daarmee additionele zekerheid over de mate waarin de statische materiële risico's adequaat worden beheerst. De uitkomsten laten zien dat de sleutelprocessen beheerst zijn verlopen. De risico's die samenhangen met deze processen worden effectief gemitigeerd tot een geaccepteerd risico. Daarmee biedt het ICS additionele zekerheid over de toereikendheid van het kapitaalbeslag voor het operationele risico.

Three Lines of Defence model

CZ groep heeft zijn sturing is beheersing ingericht volgens het 'Three Lines of Defense-model'. Zie hiervoor de beschrijving in paragraaf 'B1.2 Bestuur en beleidsbepaling'.

B.4.2 Compliance

De compliancefunctie bij CZ groep is onafhankelijk geïncorporeerd binnen de afdeling GRC, rechtstreeks onder de RvB. Naast de Concern Compliance Officer (CCO) kent de organisatie nog een aantal lokale compliance officers, die functioneel worden aangestuurd door de CCO. Om de onafhankelijkheid nog verder te waarborgen heeft de compliancefunctie een formele escalatielijnen richting de RvC. Verantwoording over het functioneren wordt rechtstreeks aan de RvB afgelegd en via de Audit-Risk Commissie aan de RvC.

De compliancefunctionaris bij CZ groep heeft als kerntaken het adviseren ten aanzien van de toepassing van externe normen en de organisatorische inbedding daarvan, het toezicht op de naleving van deze normen en het adviseren ten aanzien van de interne normen van CZ groep en de naleving ervan door het bedrijf en de medewerkers.

Daarnaast ondersteunt de afdeling Compliance de organisatie bij het voortdurend integer handelen. De compliancefunctionaris realiseert dit door:

- het zorgen voor bekendheid met relevante regelgeving door het kweken van bewustwording en het advies geven bij implementatie;
- het beoordelen van mogelijke gevolgen van wijzigingen in regelgeving;
- het ondersteunen van de CZ groep bij het stimuleren van integer gedrag;
- het ondersteunen van de CZ groep bij het inzichtelijk krijgen van eventuele overtredingen van regelgeving binnen de organisatie;
- het ondersteunen van de CZ groep bij het aantoonbaar in control zijn op regelgeving;
- het ondersteunen van de CZ groep bij het voorkomen van reputatieschade;
- het geven van advies om schade als gevolg van overtredingen te beperken;
- de interne bewaking van alle contacten met externe toezichthouders middels de Toezichthouderdesk;
- het implementeren van processen en procedures die de hoofddoelstelling en subdoelstellingen ondersteunen;
- het adviseren over het beter borgen van regelgeving in processen en procedures en (in samenspraak met de business) vaststellen en beoordelen van compliance-risico's.

Het compliancebeleid, zoals vastgelegd in het Compliance Programma, wordt jaarlijks door de RvB vastgesteld naar aanleiding van interne en externe ontwikkelingen op het

gebied van compliance. De opzet en de werking van de compliancefunctie worden ook periodiek beoordeeld door de IAD-afdeling. De laatste audit is uitgevoerd eind 2016, met positieve resultaten.

GRC (onderdeel Compliance) rapporteert elk kwartaal aan de RvB over het in control zijn van alle divisies. Deze rapportage gaat ook naar de RvC. Het betreft o.a. het volgen van en voldoen aan de wet- en regelgeving, de aanpassing van interne processen als gevolg van geconstateerde tekortkomingen, het uitvoeren van assessments met betrekking tot geldende wet- en regelgeving, en de actieve ontwikkeling van awareness met betrekking tot wet- en regelgeving en integer gedrag binnen de eigen divisie. Op basis van actuele ontwikkelingen kunnen deze onderdelen aangepast of aangevuld worden.

Wet- en regelgeving en (gedrags)codes

CZ groep wil een betrouwbare en integere organisatie zijn. Wij zijn intrinsiek gemotiveerd om compliant te handelen vanuit zowel wet- en regelgeving als zelfopgelegde normen. Wij zijn open en duidelijk over wat we doen en hoe we het doen. Wij hanteren vrijwillig het normenkader van de Corporate Governance Code om onszelf en onze organisatie aan te toetsen, hoewel deze code juridisch gezien niet op ons van toepassing is. Daarnaast hanteren wij de Gedragscode Goed Zorgverzekeraarschap. Deze ZN-gedragscode bestrijkt het gebied tussen de wet en de polis en geeft aan wat juist en passend gedrag is binnen de branche. De gedragscode is terug te vinden op www.cz.nl/gedragscode. Zo leveren wij een bijdrage aan het verbeteren van het vertrouwen in de financiële markten en zorgverzekeraars in het bijzonder.

Naast de code en de huidige wet- en regelgeving leeft CZ groep onder meer de volgende gedragscodes, protocollen en reglementen na:

- Gedragscode verwerking persoonsgegevens zorgverzekeraars;
- Gedragscode privébeleggingstransacties;
- Gedragscode CZ groep;
- Code Duurzaam Beleggen;
- Protocol wanbetalers;
- Protocol Verzekeraars & Criminaliteit;
- Complianceregeling mededinging CZ groep;
- Protocol interne incidenten;
- Klokkenluidersregeling CZ groep.

CZ groep monitort continu de bestaande wet- en regelgeving op wijzigingen en houdt de introductie van nieuwe wet- en regelgeving in het oog. Belangrijke actuele ontwikkelingen zijn de nieuwe EU richtlijn ten aanzien van de rapportage van niet-financiële informatie en de nieuwe

privacyregelgeving 'Algemene verordening gegevensbescherming' (AVG). Voor de AVG, die vanaf 25 mei 2018 van toepassing wordt, zijn wij in 2016 en 2017 intensief bezig geweest met het implementeren van de hierbij behorende verplichtingen.

B.5 Interne audit functie

CZ groep heeft de interne auditfunctie belegd in de divisie Interne Audit Dienst (IAD). De IAD is direct onder de RvB geïntegreerd. Het interne auditbeleid van CZ groep wordt jaarlijks geëvalueerd en vastgesteld in het Audit Charter. Ten opzichte van eerdere jaren zijn er geen significante wijzigingen geweest in 2017. De RvB stelt na bespreking met de Audit-Risk Commissie de taakopdracht van de IAD vast.

Positionering

De IAD is objectief en onafhankelijk geïntegreerd rechtstreeks onder de RvB met een escalatiekanaal naar de RvC en de Audit-Risk Commissie (ARC). De IAD rapporteert aan de RvB en divisie management. De directeur IAD is aanwezig bij alle vergaderingen van de ARC en heeft minimaal eenmaal per jaar individueel overleg met de ARC. De RvB benoemt, evalueert, beloont en ontslaat de directeur IAD. De ARC wordt vooraf om een oordeel gevraagd in de benoeming, beoordeling en het ontslag van de directeur IAD. De IAD levert op verzoek een bijdrage aan het educatieprogramma voor RvB / RvC.

Bevoegdheid

De IAD heeft ongelimiteerde toegang tot alle gegevens, voor zover wettelijk niet beperkt, locaties, en functionarissen van CZ groep, die zij nodig heeft bij het uitvoeren van haar taak. Daarnaast heeft de directeur IAD toegang tot de RvB en de RvC. De directeur IAD neemt als toehoorder o.a. deel aan de beleggingscommissie. De IAD hanteert strikte procedures voor het vertrouwelijk omgaan met en beschermen van ter beschikking gestelde informatie.

Taakopdracht Interne Audit Dienst

Het kader voor de activiteiten van de IAD is uitgewerkt in het Audit Charter, met de afspraken tussen de ARC van de RvC en de IAD over taakstelling, positionering en bevoegdheden van de IAD. Vanuit dit charter bepaalt de IAD jaarlijks haar activiteiten, met inachtneming van interne en externe ontwikkelingen, wettelijke vereisten en de strategische speerpunten van CZ groep; steeds vanuit twee onderzoeksdoelstellingen:

1. In het kader van compliance met wet- en regelgeving, best practices en eigen beleid verstrekt de IAD aanvullende zekerheid aan de RvB en het management van CZ groep over de effectiviteit en de efficiency van de

bedrijfsprocessen, de betrouwbaarheid en integriteit van de financiële en niet-financiële informatie en de mate waarin wordt voldaan aan de wet- en regelgeving. Daarnaast geeft de IAD interne controleverklaringen af bij de jaarrekeningen en assurance ten behoeve van het besloten verkeer, indien toegestaan door de toezichthouder.

2. In het kader van de natuurlijke adviesfunctie levert de IAD op verzoek van het management vaktechnische begeleiding bij strategische projecten, zowel intern als extern, alsmede bij probleemsituaties. Doel is om vanuit de kritische, onafhankelijke en objectieve rol optimaal bij te dragen aan het realiseren van de doelstellingen van CZ groep. Het kwaliteitssysteem van de IAD wordt driejaarlijks extern getoetst aan de relevante wet- en regelgeving.

De RvB- en de CMT-leden zijn actief betrokken in het proces van totstandkoming van het jaarlijkse auditplan om te komen tot een goede balans in prioriteiten, faseontwikkeling interne veranderingen en diepgang. De directeur IAD stemt het plan af met de externe accountant, bespreekt het met de Audit-Risk Commissie en presenteert het vervolgens in het tripartiteoverleg met DNB.

In het kader van de Solvency II- regelgeving voert de IAD periodiek audits uit op de werking van de sleutelfuncties, zoals een audit op de governance en premiestelling.

B.6 Actuariële functie

De missie van de actuariële functie binnen CZ groep is als volgt te omschrijven:

“De actuariële functie waarborgt de betrouwbaarheid van actuariële berekeningen, adviseert en faciliteert de organisatie bij de totstandkoming van de technische voorzieningen en stelt vanuit haar onafhankelijke rol kritische vragen. Met haar gevraagde en ongevroegde adviezen stelt de actuariële functie haar beleidsbepalers in staat weloverwogen besluiten te nemen.”

Bovenstaande missie is vertaald in een aantal doelstellingen voor de actuariële functie:

- het ondersteunen, adviseren en uitdagen ('challengen') van de organisatie bij het taxeren van de zorgkosten en het berekenen van de premies (en daarmee de technische voorzieningen);
- het toetsen van de toereikendheid van de technische voorzieningen;
- het structureel rapporteren aan de RvB over de mate van onzekerheden in de technische voorzieningen

(zorgkostentaxaties, prudentieberekening en premievoorziening);

- het ondersteunen, adviseren en uitdagen van materiële actuariële werkzaamheden in de eerste lijn (pricing, SCR-berekening en dergelijke).

De actuariële functie is belegd binnen de stafafdeling GRC die hiërarchisch direct onder de RvB valt (zie Figuur 2). GRC voert de actuariële functie uit zoals bedoeld in de Solvency II vereisten en draagt in die hoedanigheid bij aan de totstandkoming van de technische voorzieningen en het uitdagen van de berekening van de kapitaalvereisten Solvency II.

Betrokkenheid van de actuariële functie bij besluitvorming

Voortvloeiend uit de beschreven doelstellingen en uit de Solvency II regelgeving is de betrokkenheid van de Solvency II actuariële functie bij besluitvorming over de premie en zorgkostentaxatie van belang. Deze betrokkenheid is dan ook geïnstitutionaliseerd in de besluitvormingsstructuur binnen CZ groep. Belangrijke besluiten worden binnen CZ groep voorbereid door multidisciplinaire, gespecialiseerde commissies en genomen door de RvB. De afdeling GRC, en daarmee de actuariële functie, heeft zitting in deze belangrijke commissies (o.a. beleggingscommissie, premieoverleg, overleg zorgkosten en strategieoverleg). Zodoende is geborgd dat GRC (actuariële functie) betrokken is bij belangrijke besluitvorming binnen CZ groep.

De meest relevante commissies voor de actuariële functie zijn het premieoverleg en het overleg zorgkosten. Naast de betrokkenheid van de actuariële functie in bovengenoemde commissies neemt zij tevens, in de persoon van het hoofd GRC, deel aan de Audit-Risk Commissie van de RvC.

Het hoofd GRC heeft als eindverantwoordelijke voor de actuariële functie / riskmanagementfunctie een directe escalatielijns richting de Audit-Risk Commissie van de RvC als hij of zij dat noodzakelijk vindt na aanvullend overleg met de RvB.

Rapportages van de actuariële functie

De actuariële functie wordt geacht om tenminste eenmaal per jaar een actuariële functie rapport (AFR) uit te brengen. Het AFR van CZ groep omvat meerdere rapportages waarin de belangrijkste bevindingen en opinies van de actuariële functie worden weergegeven. Deze rapportages worden uitgebracht aan- en besproken met RvB.

B.7 Uitbesteding

Het uitbestedingsbeleid van CZ groep is onderdeel van het business governance framework zoals CZ groep dit binnen

haar organisatie hanteert en valt binnen de corporate policies zoals die in werking zijn.

Het uitbestedingsbeleid is in overeenstemming met artikel 3:18 Wet op het financieel toezicht (Wft) en bijbehorende lagere regelgeving. CZ groep gebruikt de volgende definitie van uitbesteding:

“Het door CZ groep verlenen van een opdracht aan een derde (die niet rechtstreeks aan het gezag van CZ groep onderworpen is) tot het, ten behoeve van CZ groep, verrichten van werkzaamheden die:

- a) deel uitmaken van het uitoefenen van haar bedrijf als (zorg)verzekeraar;
- b) voortvloeien uit het uitoefenen van haar bedrijf als (zorg)verzekeraar;
- c) deel uitmaken van de wezenlijke bedrijfsprocessen ter ondersteuning van haar bedrijf als (zorg)verzekeraar.”

De doelstelling van het uitbestedingsbeleid is als volgt gedefinieerd:

“In de uitvoering van haar kernactiviteit, het verzekeren, staat zowel vertrouwelijkheid als maximale kwaliteit van dienstverlening voorop. De belangen van verzekerden en overige stakeholders mogen geen gevaar lopen doordat CZ groep delen van haar werkzaamheden heeft uitbesteed aan derde partijen. Het doel van het uitbestedingsbeleid is het waarborgen van continuïteit en constante kwaliteit van de werkzaamheden en de daaruit voortvloeiende dienstverlening van CZ groep. Dit alles met inachtneming van de strategie van CZ groep. Hiermee blijven de reputatie en integriteit van CZ groep gehandhaafd. De business krijgt met het uitbestedingsbeleid een instrument in handen om te bepalen welke werkzaamheden kunnen worden uitbesteed en onder welke voorwaarden. De doelstelling is aanvullend op de algemene doelstellingen van het inkoopbeleid van CZ groep, aangezien het uitbestedingsbeleid onderdeel is van ons inkoopbeleid.”

Naast een zorgvuldige selectie van de uitvoerder dient het uitbestedingsproces, gedurende de periode van de uitbesteding, te worden gecontroleerd, zodat kwaliteit en continuïteit van het proces zijn gewaarborgd. Waarborging van het proces vindt plaats door gelijktijdig met het afsluiten van de uitbestedingsovereenkomst een Service Level Agreement (SLA) op te stellen. Hierin zijn specifieke taken, bemensing,

op te leveren producten, kwaliteits- en serviceniveau, tijdafspraken en boetebedingen beschreven.

CZ groep toetst regelmatig of de wijze waarop de uitbestede processen worden uitgevoerd nog in overeenstemming is met de gemaakte afspraken. CZ groep doet dit onder andere door:

- het monitoren van de uitvoerders middels het laten uitvoeren van periodieke audits bij de uitvoerder of het laten rapporteren over de stand van zaken door middel van de afspraken in de Service Level Reporting of een Third Party Mededeling;
- maand- en kwartaalrapportage van de uitvoerders, waarin naast de gebruikelijke informatie, ook wordt gerapporteerd over klachten, incidenten en uitzonderingen;
- het verslag en de accountantsverklaring van een auditor;
- periodiek overleg en evaluatie met de uitvoerders over de uitvoering.

B.8 Overige informatie

Beoordeling van de adequaatheid van het governance-systeem

Het governance-systeem van CZ groep is adequaat ingericht en in werking. Ten behoeve hiervan voert de IAD periodiek een audit uit naar het governance-systeem binnen CZ groep. De laatste audit is eind 2016 uitgevoerd, met positief resultaat. CZ groep voldoet aan alle geldende normen uit de Solvency II regelgeving. Daarnaast voldoet CZ groep aan alle geldende wet- en regelgeving voor een zorgverzekeraar. Dit is ook bevestigd in de audit die de IAD eind 2016 heeft uitgevoerd.

Overige informatie

CZ groep is van oordeel dat alle relevante informatie in voorgaande paragrafen aan de orde is gekomen.

C Risicoprofiel

C.1	Verzekeringstechnisch risicoprofiel	28
C.2	Marktrisicoprofiel	28
C.3	Tegenpartijkredietrisicoprofiel	28
C.4	Liquiditeitsrisico	29
C.5	Operationeel risicoprofiel	29
C.6	Overig materieel risico	29
C.6.1	Tegenpartijkredietrisicoprofiel	29
C.6.2	Dynamische materiële risico's	30
C.7	Overige informatie	30
C.7.1	Risicoconcentraties	30
C.7.2	Risicoafhankelijkheden	30
C.7.3	Risicogevoeligheden	30

C Risicoprofiel

In dit hoofdstuk wordt het risicoprofiel van CZ groep inzichtelijk gemaakt. CZ groep hanteert de risicotype-indeling die wordt voorgeschreven door Solvency II. Zie hiervoor de toelichting in de paragrafen C.1 t/m C.5. Daarnaast zijn een aantal overige risicocategorieën van belang voor CZ groep, zoals het strategisch risico en het risico op wijzigingen in wet- en regelgeving. Deze worden toegelicht in paragraaf C.6. Als onderdeel van het ORSA-proces worden bovengenoemde risicocategorieën ten minste eenmaal per jaar geactualiseerd. Tot slot worden in paragraaf C.7 overige relevante aspecten van het risicoprofiel beschreven.

C.1 Verzekeringstechnisch risicoprofiel

CZ groep is actief in één land en voert één type verzekeringsproduct. De zorgkosten kennen een hoge mate van voorspelbaarheid door het verplichte karakter van de zorgverzekering en de stabiel groeiende zorgkosten. Ook zijn de looptijden van de technische voorzieningen kort. Door middel van de premiestelling is CZ groep in staat om jaarlijks te sturen op haar solvabiliteit. Bij een zwakke solvabiliteitspositie zal CZ groep eerder geneigd zijn een voorzichtige (hogere) premie in de markt te zetten en bij een sterke solvabiliteitspositie kan gekozen worden voor een lagere premie. Dit mechanisme zorgt voor een corrigerend effect waardoor langjarige negatieve resultaten zeer onwaarschijnlijk zijn.

De combinatie van een stabiele schadeontwikkeling, korte verplichtingenstructuur en jaarlijkse sturing via de premie zorgt voor een lage verzekeringstechnische complexiteit. Daar tegenover staat echter wel de grote omvang van de zorgkosten. Kleine procentuele afwijkingen kunnen daardoor leiden tot grote resultaten. Ook kent de zorgverzekering een relatief complex financierings- en risicovereveningssysteem dat een (steeds kleiner) deel van het risico bij de overheid neerlegt.

Afgelopen rapportageperiode is het verzekeringstechnisch risicoprofiel niet materieel gewijzigd.

C.2 Marktrisicoprofiel

Het marktrisico komt voort uit de omvang en samenstelling van de beleggingsportefeuille. De beleggingsportefeuille van CZ groep is defensief, transparant en niet-complex ingericht. Bovendien zijn rendementen niet noodzakelijk voor het nakomen van verzekeringsverplichtingen, maar kunnen zij vooral op lange termijn bijdragen aan het borgen van een stabiele en lage premie. De beleggingen van CZ groep zijn liquide waardoor de bestuurbaarheid op het marktrisico hoog is. Het kapitaalbeslag dat voortkomt uit de beleggingsportefeuille vormt op deze wijze een soort buffer, omdat in stresssituaties de kapitaal eis verlaagd kan worden door het verkopen van de beleggingen.

In 2017 heeft CZ groep een ALM-studie uitgevoerd om haar beleggingsportefeuille te actualiseren. Risk Management is hierbij betrokken geweest, in het bijzonder bij het herijken van de risicokaders en het implementeren van het kapitaal- en premiebeleid in het ALM-model. CZ groep heeft haar risicohouding met betrekking tot het marktrisico herbevestigd. Tevens zijn de economische uitgangspunten geactualiseerd. Naar aanleiding daarvan heeft CZ groep gekozen voor een beleggingsmix die ruimschoots binnen de gestelde risicokaders valt. In de tweede helft van 2017 is de beleggingsmix hierop aangepast, waarbij zowel aandelen als staatsobligaties zijn afgebouwd ten faveure van liquiditeiten.

'Prudent person' beginsel

Zie paragraaf B 3.2 voor informatie over de wijze waarop CZ groep invulling geeft aan het 'prudent person' beginsel.

C.3 Tegenpartijkredietrisicoprofiel

CZ groep heeft vorderingen uitstaan bij drie verschillende soorten tegenpartijen. Ten eerste heeft CZ groep liquiditeiten uitstaan bij financiële tegenpartijen. CZ groep heeft gekozen voor tegenpartijen met een hoge kredietwaardigheid. Tevens is door het gebruik van geldmarktfondsen de spreiding zo maximaal mogelijk. Daarnaast is per tegenpartij een maximale blootstelling gedefinieerd. De gemaakte keuzes passen binnen de voorzichtige risicohouding van CZ groep. Ten tweede voorziet CZ groep ziekenhuizen en ggz-instellingen van voorschotten. Hierdoor ontstaan vorderingen op deze tegenpartijen. Deze vorderingen worden echter gedekt door onderhanden werk. Immers, het bevoorschottingsbeleid van CZ groep voorziet erin dat het uitstaande voorschot nooit groter is dan het onderhanden werk en zodoende verrekend kan worden via een rekening-courant met de tegenpartij. Per saldo loopt CZ groep daarom geen risico op deze vorderingen. Ten derde int CZ groep geldbedragen (premie, eigen risico en eigen bijdrage) bij haar verzekerden en loopt over deze vorderingen ook een kredietrisico. De omvang van de uitstaande vorderingen varieert van hoog (financiële tegenpartijen) en vrij hoog (zorgverleners) tot relatief laag (verzekerden). De complexiteit varieert van laag (financiële instellingen

en verzekeren) tot vrij laag (uitstaande voorschotten en geldmarktfondsen).

Afgelopen rapportageperiode is het tegenpartijkredietrisicoprofiel niet materieel gewijzigd.

C.4 Liquiditeitsrisico

CZ groep loopt het risico dat zij in tijden van stress niet over voldoende liquide financiële middelen beschikt om te voldoen aan de betalingsverplichtingen. Hierbij kan gedacht worden aan de uitkeringsverplichtingen aan relaties en/of zorgverleners. Daarom heeft CZ groep het liquiditeitsbeheer op een zodanige wijze georganiseerd dat de liquiditeit van CZ groep als geheel en van de individuele entiteiten afzonderlijk is gewaarborgd. CZ groep heeft een zeer solide huisbank. Daarnaast is het liquiditeitsrisico van CZ groep vanuit de beleggingen gezien erg klein. Het grootste deel van haar beleggingen is geïnvesteerd in geldmarktproducten met goede kwaliteit, dit voorkomt dat CZ groep in stresstijden bijvoorbeeld verplicht aandelen moet verkopen. De overige beleggingen zijn, op hypotheekbeleggingen na, dagelijks en goed verhandelbaar. CZ groep kan dus vrij over de inleg beschikken en krijgt naar verwachting niet een slechtere prijs voor de beleggingen als CZ groep deze toch gedwongen moet verkopen. Zowel de omvang als de complexiteit van het liquiditeitsrisico binnen CZ groep is laag. De belangrijkste overwegingen die aan dit oordeel ten grondslag liggen zijn de volgende:

- CZ groep investeert hoofdzakelijk in zeer liquide en transparante producten.
- De huisbank van CZ groep heeft een hoge kredietkwaliteit.
- CZ groep heeft eigen geldmarktfondsen ontwikkeld waarin het grootste deel van het vermogen van CZ groep is geïnvesteerd, met daarin liquide producten van hoge kwaliteit. De titels in de portefeuille hebben korte looptijden.

CZ groep zorgt altijd voor voldoende saldo bij de huisbank om de dagelijkse betalingen te kunnen verrichten.

De omvang en het risicoprofiel van de liquiditeiten worden, in samenhang met de beleggingen, bepaald op groepsniveau. Echter, alle individuele entiteiten dienen te allen tijde voldoende werkkapitaal te hebben om aan hun verplichtingen te kunnen voldoen. De uitvoering van het liquiditeitsbeheer is dan ook op entiteitsniveau vormgegeven. De ontwikkeling in het werkkapitaal wordt continu gemonitord en ten minste eenmaal per kwartaal wordt per entiteit een liquiditeitsprognose opgesteld.

C.5 Operationeel risicoprofiel

In operationeel opzicht wijkt CZ groep niet af van andere grote zorgverzekeraars. De operationele risico's worden met name gedreven door de omvang van de geldstromen, het imago van zorgverzekeraars en de veelheid aan privacygevoelige informatie. De betrouwbaarheid van de ICT-infrastructuur is daarbij van groot belang. Het kwaliteitsniveau van de processen dient dan ook hoog te zijn. De organisatie kent een eenvoudige organisatiestructuur. CZ groep bestaat weliswaar uit meerdere juridische entiteiten, maar de activiteiten worden uitgevoerd vanuit één organisatorisch verband. Met 2.661 fte is de omvang van de organisatie te kenschetsen als gemiddeld. Er wordt slechts één type verzekeringsproduct gevoerd in één land.

Afgelopen rapportageperiode is het operationeel risicoprofiel niet materieel gewijzigd.

C.6 Overig materieel risico

Naast de in paragraaf C.1 t/m C.5 beschreven risicocategorieën zijn ook strategische en wet- en regelgevingsrisico's van belang voor het risicoprofiel van CZ groep. Deze zijn verder uitgewerkt in paragraaf C.6.1. De risico's zoals beschreven in paragraaf C.1 t/m C.6.1 zijn relatief statisch van aard. Dit betekent dat deze inherent zijn aan de bedrijfsactiviteiten van CZ groep. Aanvullend wordt ieder kwartaal binnen CZ groep een risicorapportage opgesteld met meer dynamische risico's. Dit zijn actuele risico's die op ieder moment geïdentificeerd kunnen worden en die een tijdelijk karakter hebben. Aan de hand van deze rapportage worden individuele materiële risico's, die meer dynamisch van aard zijn, gerapporteerd en beheerst. Deze risico's zijn uitgewerkt in paragraaf C.6.2.

C.6.1 Overige risico categorieën

Strategisch risicoprofiel

Het maatschappelijke aspect van zorgverzekeren is dominant in alles wat CZ groep doet. CZ groep ontleent haar bestaansrecht aan het succesvol invullen van de maatschappelijke rol zoals deze ook in de strategie is verankerd. Zorg is een maatschappelijk zeer gevoelig liggend product/dienst waarvan eenieder vindt dat hij of zij er recht op heeft. Bovendien is zorg een snelgroeiende kostenpost, niet alleen binnen de rijksbegroting maar ook binnen het budget van gezinnen. Er is daarom sprake van een spanningsveld tussen het betaalbaar houden van zorg enerzijds en het garanderen van kwaliteit en toegankelijkheid van zorg anderzijds. Het handelen van CZ groep wordt daarmee meer dan ooit kritisch bekeken vanuit de maatschappij. CZ groep moet haar strategie zien te verwezenlijken binnen dit complexe speelveld waarbij zorgvuldig gelaveerd moet worden tussen de belangen van de vele verschillende stakeholders. Kenmer

kend is dat het eventueel niet realiseren van strategische doelen vooral afbreuk doet aan de maatschappelijke relevantie van CZ groep en niet zozeer aan de financiële positie.

Afgelopen rapportageperiode is het strategisch risicoprofiel niet materieel gewijzigd.

Wet- en regelgevingsrisicoprofiel

Hoewel sinds 2006 steeds meer marktwerking in de zorgverzekeringsmarkt is gebracht, speelt de overheid nog steeds een belangrijke rol. Dit uit zich onder andere in een veelheid en complexiteit aan wet- en regelgeving. Als zorgverzekeraar dient CZ groep niet alleen te voldoen aan financiële wetgeving zoals de Wft en Solvency II, maar speelt ook privacy-wetgeving (zoals de Wbp/AVG) een belangrijke rol. Medische gegevens zijn namelijk zeer privacygevoelig. Daarnaast bestaat ook in de financieringsfeer een grote afhankelijkheid van wet- en regelgeving. Zo bepaalt de overheid jaarlijks de spelregels voor de risicoverevening. Daarbij is de overheid verantwoordelijk voor de dekking van het basispakket, de hoogte van het eigen risico en het budgettair kader. Een additionele gevoeligheid waar CZ groep als zorgverzekeraar mee te maken heeft, is die voor politieke verschuivingen. Omdat dit risico uiteindelijk opdoortuun wordt in de vorm van wet- en regelgeving wordt deze ook meegenomen in het wet- en regelgevingsrisicoprofiel.

Afgelopen rapportageperiode is het wet- en regelgevingsrisicoprofiel niet materieel gewijzigd.

C.6.2 Dynamische materiële risico's

Ieder kwartaal wordt een risicorapportage opgesteld waarin individuele risico's die dynamisch van aard zijn worden gerapporteerd. De dynamische risico's zijn actuele risico's die op ieder moment geïdentificeerd kunnen worden en die een tijdelijk karakter hebben. Gedurende het jaar dragen de divisies hun belangrijkste risico's aan. Deze risico's worden besproken en gechallengeerd door Risk Management. Van ieder risico worden een beschrijving, een kansscore en een impactscore door de divisies en stafafdelingen vastgelegd. Daarnaast wordt vastgelegd hoe het risico beheerst wordt en welke acties hiervoor zijn uitgezet. De tien risico's met de hoogste risicoscore worden gerapporteerd aan en besproken met de RvB. Aan deze risico's wordt tevens, naast de risicoscores van de divisies zelf, een onafhankelijke risicoscore van de riskmanagementfunctie toegevoegd. Ook vinden er risicogesprekken plaats tussen de divisies en de riskmanagementfunctie over de gerapporteerde risico's. Alle risico's worden gedocumenteerd in en gemonitord met behulp van een risicomanagementsysteem. Per risico wordt in meer detail gerapporteerd over de ontwikkelingen, beheersing en acties die ten aanzien van het betreffende risico zijn bepaald.

C.7 Overige informatie

In deze paragraaf wordt een korte beschrijving gegeven van alle overige relevante informatie die wordt betrokken bij de beoordeling van het risicoprofiel van CZ groep. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de belangrijkste risicoconcentraties, risicoafhankelijkheden en risico-gevoeligheden met betrekking tot de verschillende risico's.

C.7.1 Risicoconcentraties

CZ groep is een passieve belegger met een conservatief, zij haar maatschappelijk profiel passend, risicoprofiel. Dat betekent dat spreiding een belangrijk aspect is in het beleggingsbeleid en dat CZ groep niet actief concentratierisico's opzoekt. Om te bepalen of de groep blootgesteld is aan marktconcentratierisico hanteert CZ groep de rekenmethode, zoals voorgeschreven in artikel 183 van de gedelegeerde verordening. Het concentratierisico is daarmee op dit moment niet significant. Ook in de toekomst zijn geen significante risicoconcentraties te verwachten.

C.7.2 Risicoafhankelijkheden

De samenhang tussen risicomodules en ondermodules wordt gekwantificeerd met behulp van de door de gedelegeerde verordening voorgeschreven correlatiematrixes. Voor CZ groep betekent dit dat er sprake is van correlatie tussen het verzekeringstechnisch risico, marktrisico en tegenpartijkredietrisico. Binnen het verzekeringstechnisch risico is er sprake van correlatie tussen het zorgrisico (non-similar to life) en catastroferisico. Binnen het marktrisico is er sprake van correlatie tussen het aandelen-, rente-, valuta-, vastgoed-, spread- en concentratierisico. Binnen het tegenpartijkredietrisico is er sprake van correlatie tussen type I en type II kredietrisico's. In Tabel 11 van hoofdstuk E worden al deze (sub)risicomodules gekwantificeerd weergegeven. Hieruit blijkt de kwantitatieve samenhang tussen de verschillende risico's. In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat er tussen de risicomodules die op CZ groep van toepassing zijn, slechts een (zeer) beperkte afhankelijkheid bestaat (correlatiecoëfficiënt van 0,25).

C.7.3 Risicogevoeligheden

In de ORSA worden de risicogevoeligheden in kaart gebracht aan de hand van stresstests en gevoeligheidsanalyses. De scenario's die aan de stresstests ten grondslag liggen, worden gebaseerd op de uitgevoerde eventgedreven ORSA's en de dynamische risico's die door de business gedurende de verslagperiode zijn geïdentificeerd. De impact van de diverse scenario's op de solvabiliteit (zowel de SCR als de Own Funds) wordt doorgerekend voor alle scenario's afzonderlijk. Hierbij wordt minimaal vijf jaar vooruit geprognosticeerd en worden alle relevante en bekende ontwikkelingen zo goed mogelijk (kwantitatief) meegenomen. Daarnaast worden

reverse-stresstests uitgevoerd om te bepalen welke combinaties van stress leiden tot een solvabiliteitsratio van 100%. De uitkomsten van de scenarioanalyses laten zien dat de financiële impact op de solvabiliteitspositie beperkt is. Alleen zeer onwaarschijnlijke scenario's (zoals het omvallen van systeembanken) zouden de solvabiliteitspositie serieus kunnen bedreigen. Hierbij komt in geen enkel scenario de continuïteit in gevaar.

Naast de scenarioanalyses worden diverse gevoeligheidsanalyses uitgevoerd. Voor de volgende parameters is gekeken bij welke kritieke waarde de solvabiliteitsratio onder de 100% uitkomt: lump sum verlies, zorginflatie en verzekerdenaantallen. Voor al deze parameters worden de kritieke waarden bepaald voor de komende vijf jaar. In alle gevallen geldt dat deze kritieke waarden zeer extreem zijn. Daarnaast wordt een aparte gevoeligheidsanalyse uitgevoerd voor de gevoeligheden van het verzekerdensbestand, de schadevoorziening en de beleggingsportefeuille. CZ groep loopt op korte termijn een beperkt en geaccepteerd risico in geval van een rentestijging. Op iets langere termijn wordt dit verlies gecompenseerd door hogere directe rendementen. De rentegevoeligheid wordt gedempt doordat eventuele verliezen in (het rentegevoelige deel van) de beleggingsportefeuille gedeeltelijk gecompenseerd worden door hogere rendementen op de liquide middelen en vice versa.

Op basis van de uitkomsten van de scenario- en gevoeligheidsanalyses is de interne solvabiliteitsnorm ultimo 2017 gesteld op minimaal 120% van de vereiste solvabiliteit (zie hiervoor ook **hoofdstuk E**). Deze norm is een passende reflectie van de behoudende risicohouding.

D Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden

D.1 Activa	34
D.2 Technische voorzieningen	36
D.2.1 Algemeen	36
D.2.2 Schadevoorziening	36
D.2.3 Premievoorziening	37
D.2.4 Risicomarge	37
D.2.5 Onzekerheden ten aanzien van de kosten van de basisverzekering	37
D.2.6 Mitigering van de onzekerheden door het risicovereveningssysteem	38
D.2.7 Overige mitigering van onzekerheden	38
D.2.8 Verloop van jaarrekening naar Solvency II	38
D.3 Overige schulden	39
D.4 Alternatieve waarderingmethoden	41
D.5 Overige informatie	41

D Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden

Solvency II vereist dat de activa en passiva op de balans gewaardeerd worden tegen economische waarde. Dit hoofdstuk geeft per materiële categorie activa en passiva een uiteenzetting van de grondslagen, aannames en belangrijkste methoden die zijn gehanteerd om tot de gerapporteerde waarden te komen. Tevens is inzichtelijk gemaakt waar de methoden materieel afwijken van de grondslagen, aannames en methoden die zijn gebruikt voor de waardering van de statutaire balans in de jaarrekening op basis van BW 2 titel 9 (hierna 'jaarrekening').

Algemene informatie met betrekking tot de waardering

Solvency II hanteert als basisprincipe dat activa en passiva gewaardeerd worden conform op actieve markten genoteerde marktprijzen voor diezelfde (of soortgelijke) activa en passiva (economische waarde).

Per individuele balanspost wordt toegelicht hoe deze worden gewaardeerd volgens de Solvency II waarderingsgrondslagen. Als van deze grondslagen wordt afgeweken, wordt toegelicht wat de reden daarvan is (conform het proportionaliteitsbeginsel en rekening houdend met aard en omvang van de post).

Activa en passiva luidend in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen per balansdatum. Transacties in vreemde valuta en de daaruit voortvloeiende baten en lasten worden berekend tegen de koersen op transactiedatum.

Tenzij anders vermeld, worden activa en passiva gesaldeerd en voor het nettobedrag in de balans opgenomen als CZ groep een wettelijke of contractuele bevoegdheid heeft

om bedragen te salderen en tevens het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig af te wikkelen.

Financiële instrumenten worden op de balans opgenomen zodra CZ groep de contractuele tegenpartij van een bevestigde transactie is geworden. Financiële instrumenten worden niet langer opgenomen als het recht (verplichting) op de ontvangst (betaling) van kasstromen uit de financiële activa (passiva) is vervallen of als CZ groep nagenoeg alle economische voordelen en risico's overdraagt aan een derde.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen maakt de RvB, in overeenstemming met algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen, die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

Overig

Buiten hetgeen in dit hoofdstuk staat beschreven, zijn er geen relevante materiële bijzonderheden.

Tabel 5 Opbouw van de Solvency II waarde vanuit de jaarrekening

	Jaar- rekening	Herrubri- cering	Herwaarde- ring	Solvency II 2017	Solvency II 2016
Materiële vaste activa voor eigen gebruik	20.808	28.006	-2.406	46.408	51.632
Beleggingen	3.327.242	-27.962	291	3.299.571	3.460.268
Leningen en hypotheek	-	5.620	-	5.620	1.637
Vorderingen uit hoofde van verzekeringen	159.452	-	-	159.452	148.561
Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)	1.744.626	884.911	30.657	2.660.194	2.551.125
Geldmiddelen en kasequivalenten	182.163	1731	-	183.894	117.917
Overige bezittingen	25.790	8.105	-	17.685	16.054
Totaal activa	5.460.081	884.201	28.542	6.372.824	6.347.194

	Jaar- rekening	Herrubri- cering	Herwaarde- ring	Solvency II 2017	Solvency II 2016
Technische voorzieningen	2.396.465	1.048.105	127.325	3.571.895	3.273.012
Voorzieningen niet zijnde technische voorziening	2.554			2.554	5.416
Pensioenuitkeringsverplichtingen	57.491			57.491	57.868
Schulden uit hoofde van verzekeringen	339.911			339.911	361.883
Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	37.980			37.980	33.298
Overige verplichtingen	232.651	-163.904		68.746	109.360
Totaal verplichtingen	3.067.051	884.201	127.325	4.078.577	3.840.837
Overschot van de activa t.o.v. de verplichtingen	2.393.030	-	-98.783	2.294.247	2.506.357
Totaal passiva	5.460.081	884.201	28.542	6.372.824	6.347.194

D.1 Activa

In deze paragraaf volgt een beschrijving van de door CZ groep gehanteerde methode voor de waardering van de activa in de Solvency II- balans (zie Tabel 5).

Materiële vaste activa voor eigen gebruik

Waardering Solvency II

Materiële vaste activa voor eigen gebruik bestaan uit terreinen en gebouwen en bedrijfsmiddelen. De waarde wordt iedere twee jaar vastgesteld middels een taxatie door een externe partij. In het tussenliggende jaar vindt er een desktop review plaats door de externe taxateur waarbij getoetst wordt of de taxatiewaarde uit de meest recente taxatie nog voldoet. Indien er indicaties zijn dat dit niet het geval is, wordt de taxatie verhoogd of verlaagd door middel van een indexatie. De meest recente taxatie over de waardering ultimo 2017 heeft in november 2017 plaatsgevonden.

Voor bedrijfsmiddelen betreft deze methode een wijziging ten opzichte van de wijze waarop de bedrijfsmiddelen in 2016 onder Solvency II werden gewaardeerd. In 2016 vond de waardering plaats overeenkomstig de jaarrekening: aanschafwaarde, verminderd met lineaire afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur.

Verschillen in rubricering en waardering ten opzichte van de jaarrekening

Terreinen en gebouwen (eigen gebruik) worden in de jaarrekening onder beleggingen opgenomen.

De waardering onder Solvency II wijkt af van de waardering in de jaarrekening:

- Terreinen en gebouwen: In de jaarrekening vindt de waardering van terreinen, gebouwen en installaties plaats tegen aanschafwaarde, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen zijn lineair berekend en gebaseerd op de verwachte economische

levensduur. Op de terreinen wordt niet afgeschreven.

Indien de realiseerbare waarde lager ligt dan de boekwaarde, vindt er een afwaardering plaats.

- Bedrijfsmiddelen: in de jaarrekening worden bedrijfsmiddelen gewaardeerd tegen aanschafwaarde, verminderd met lineaire afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur. Indien de realiseerbare waarde lager ligt dan de boekwaarde, vindt er een afwaardering plaats.

Beleggingen

Waardering Solvency II

Beleggingen worden onder Solvency II als volgt gewaardeerd:

Terreinen en gebouwen (niet voor eigen gebruik): de waarde wordt iedere twee jaar vastgesteld middels een taxatie door een externe partij. Zie toelichting over de waardering van terreinen en gebouwen onder kopje 'Materiële vaste activa voor eigen gebruik'.

Beleggingen anders dan terreinen en gebouwen:

- Aandelen en obligaties: deze beleggingen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde ultimo boekjaar. De marktwaarde is gebaseerd op gepubliceerde noteringen in een actieve markt voor identieke of soortgelijke activa.
- Commercial paper en deposito's: deze beleggingen zijn gewaardeerd tegen aanschafwaarde plus opgelopen rente. Gezien de korte doorlooptijd van deze instrumenten is de boekwaarde plus opgelopen rente een goede benadering van de economische waarde.
- Beleggingen in externe beleggingsfondsen worden gewaardeerd op basis van intrinsieke waarde. Gezien de aard en omvang van deze beleggingen is dit een goede benadering van de economische waarde

Verschillen in rubricering en waardering ten opzichte van de jaarrekening

De herrubricering ten opzichte van de jaarrekening bestaat uit:

- Terreinen en gebouwen (eigen gebruik): deze worden in de Solvency II balans buiten de beleggingen opgenomen onder de balanspost 'Materiële vaste activa voor eigen gebruik'.
- Leningen: deze worden in de jaarrekening onder beleggingen opgenomen, terwijl deze in de Solvency II balans buiten de beleggingen onder de balanspost 'Leningen en hypotheek' wordt opgenomen.
- Liquide middelen gerelateerd aan de beleggingsportefeuille: deze worden in de jaarrekening opgenomen onder beleggingen. Op de Solvency II -balans vallen deze onder de balanspost 'Geldmiddelen en kasequivalenten'.
- Opgelopen rente en de nog te ontvangen dividenden met betrekking tot beleggingen: in de jaarrekening vallen deze onder de overige bezittingen (overlopende activa), terwijl deze op de Solvency II balans onderdeel uitmaken van de beleggingen.

De waardering voor terreinen en gebouwen (niet voor eigen gebruik) wijkt onder Solvency II af van de waardering in de jaarrekening. In de jaarrekening wordt gewaardeerd op basis van afschrijving gebaseerd op de verwachte economische levensduur. Zie de toelichting over de waardering van terreinen en gebouwen onder het kopje '**Materiële vaste activa voor eigen gebruik**'.

Voor de beleggingen anders dan terreinen en gebouwen zijn de waardering in de jaarrekening en de waardering onder Solvency II gelijk.

Leningen en hypotheek

Waardering Solvency II

De leningen worden gewaardeerd tegen reële waarde, waar nodig onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid.

Verschillen in rubricering en waardering ten opzichte van de jaarrekening

Leningen worden in de jaarrekening onder beleggingen opgenomen.

De waardering in de jaarrekening is gelijk aan de waardering onder Solvency II.

Vorderingen uit hoofde van verzekeringen

Waardering Solvency II

Gezien de korte looptijd van de onderliggende vorderingen

wordt de economische waarde gelijkgesteld aan de nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor vermoedelijke oninbaarheid.

Verschillen in rubricering en waardering ten opzichte van de jaarrekening

De vorderingen uit hoofde van verzekeringen en op intermediairs zijn voor dezelfde waarde in de Solvency II- balans opgenomen als in de jaarrekening.

Vorderingen uit hoofde van verzekeringen en op intermediairs worden in de jaarrekening gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor vermoedelijke oninbaarheid.

Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)

Waardering Solvency II

Het grootste deel van deze balanspost bestaat uit:

- de vordering op het Zorginstituut Nederland (ZiNL). In de vordering op ZiNL betreffende het Zorgverzekeringsfonds is een bedrag opgenomen voor het verwachte aandeel in de landelijke verevening. Dit bedrag is berekend op basis van schattingen van de landelijke zorgkosten, mede opgegeven door Zorgverzekeraars Nederland.
- vorderingen op zorgverleners
- nog te factureren bedragen aan verzekerden.

Gezien de korte looptijd van de onderliggende vorderingen wordt de economische waarde gelijkgesteld aan de nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor vermoedelijke oninbaarheid.

Verschillen in rubricering en waardering ten opzichte van de jaarrekening

De herrubriceringen ten opzichte van de jaarrekening bestaan uit:

- Alle bedragen met betrekking tot ex-post-verevening van de vordering op ZiNL zijn op de Solvency II- balans verrekend met de 'best estimate' technische voorziening.
- Aan zorgverleners verstrekte voorschotten voor reeds verrichte, nog niet gedeclareerde zorgverrichtingen. Deze zijn in de jaarrekening gesaldeerd met de technische voorzieningen.

Deze vorderingen worden in de jaarrekening gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor vermoedelijke oninbaarheid. De Solvency II- waarde verschilt ten opzichte van de jaarrekening doordat onder Solvency II geen prudentie is

opgenomen voor het opvangen van mogelijke tegenvallers ten aanzien van de schattingen in de bijdragen.

Geldmiddelen en kasequivalenten

Waardering Solvency II

De liquide middelen zijn gewaard tegen nominale waarde.

Verschillen in rubricering en waardering ten opzichte van de jaarrekening

Liquide middelen gerelateerd aan de beleggingsportefeuille worden in de jaarrekening opgenomen onder beleggingen.

De liquide middelen worden in de jaarrekening gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overige bezittingen

Waardering Solvency II

Gezien de korte looptijd is de economische waarde gelijkgesteld aan de nominale waarde.

Verschillen in rubricering en waardering ten opzichte van de jaarrekening

De belangrijkste herrubriceringen ten opzichte van de jaarrekening bestaat uit opgelopen rente en de nog te ontvangen dividenden met betrekking tot beleggingen. In de jaarrekening vallen deze onder de overige bezittingen (overlopende activa), terwijl deze op de Solvency II balans onderdeel uitmaken van de beleggingen.

De overige bezittingen worden in de jaarrekening gewaardeerd tegen nominale waarde.

D.2 Technische voorzieningen

D.2.1 Algemeen

De technische voorziening onder Solvency II betreft de beste schatting van de schade- en premievoorziening, aangevuld met een risicomarge.

De voorzieningen hebben betrekking op de basisverzekering, de verplichte verzekering tegen ziektekosten voortvloeiend uit de Zorgverzekeringswet. Daarnaast hebben de voorzieningen betrekking op aanvullende ziektekostenverzekeringen die alleen ziektekosten dekken die niet in het wettelijk pakket van de Zorgverzekeringswet en/of de Wet langdurige zorg zijn opgenomen. Het betreft veelal gedeeltelijke vergoedingen, die bovendien gemaximeerd zijn in aantallen en/of euro's. Deze voorziening is zeer kortlopend. Na het eerste kwartaal van t+1 is nagenoeg 100% van de desbetreffende ziektekosten gedeclareerd. De voorzieningen hebben een

(relatief) korte looptijd (de gemiddelde duration is korter dan één jaar).

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de technische voorziening ultimo 2017 voor CZ groep conform Solvency II waarderingsgrondslagen, opgesplitst naar 'beste schatting' (Best Estimate - BE) en 'risicomarge'.

Tabel 6 Samenstelling van de technische voorzieningen

	Schade- voor- ziening	Premie- voor- ziening
BE basisverzekering	2.946.043	389.343
BE aanvullende verzekering	64.604	33.070
BE afhandelingskosten	22.652	-
BE Totaal	3.033.299	422.413
Risicomarge	116.183	
Technische voorziening	3.571.895	

D.2.2 Schadevoorziening

De schadevoorziening wordt gewaardeerd op basis van de contante waarde van de som van de beste schatting en betreft de kosten van nog uit te keren vergoedingen van behandelingen van verzekerden die zijn gestart vóór de balansdatum.

De schatting van de schade vindt in principe plaats door op basis van gedeclareerde perioden en ervaringscijfers per zorgverlener of groep zorgverleners het aantal nog te declareren verrichtingen en daarbij horende kosten te schatten. De schatting van declaraties van ziektekosten die van verzekerden nog worden verwacht, is gebaseerd op ervaringscijfers over het tijdstip waarop verzekerden hun declaratie inzenden. (Groepen van) zorgverleners en verzekerden kennen een bepaald patroon van indienen van rekeningen en op basis van deze patronen, inclusief afloopwisselingen en seizoensinvloeden, kan bepaald worden wat nog ontvangen moet worden per soort zorg.

Bij de taxatie van de kosten ziekenhuiszorg en kosten GGZ is rekening gehouden met de contractuele afspraken met ziekenhuizen en GGZ-instellingen voor 2017, waarin naast prijs- en volumeafspraken met name de omzetplafonds in aanmerking zijn genomen. De schatting van declaraties van ziektekosten die van verzekerden nog worden verwacht, is gebaseerd op ervaringscijfers over het tijdstip, waarop verzekerden en zorgverleners hun declaratie inzenden.

In de voorziening is tevens een voorziening voor afhandelingskosten begrepen die jaarlijks wordt berekend. De basis voor deze voorziening wordt gevormd door de ultimo van een jaar nog af te wikkelen declaraties over het afgelopen jaar en voorgaande jaren. De voorziening voor afhandelingskosten wordt bepaald op basis van de integrale kosten van het personeel, belast met de afhandeling van de hiervoor genoemde declaraties ziektekosten.

De schadevoorziening wordt vervolgens vastgesteld als de contante waarde van de schadevoorziening zoals hierboven vermeld, gecorrigeerd voor de nog te verrekenen ex-post bijdrage ZiNL. De technische voorzieningen worden contant gemaakt op basis van de door EIOPA gepubliceerde rentetermijnstructuur, zonder volatiliteitsaanpassing en matchingopslag. Aflooperpercentages van de voorziening worden gebruikt ter bepaling van de toekomstige kasstromen voor verdiscontering.

D.2.3 Premievoorziening

De premievoorziening wordt gewaardeerd op basis van de contante waarde van de in- en uitgaande kasstromen van de reeds gesloten contracten per jaarultimo voor het komende jaar.

De beste schatting van de premievoorziening wordt vastgesteld door de afzonderlijk te verwachten kasstromen met betrekking tot het resultaat van het jaar volgend op het boekjaar contant te maken op basis van de door EIOPA gepubliceerde rentetermijnstructuur. De betreffende kasstromen zijn:

- de prognose premie voor jaar t+1 (exclusief de vooruit ontvangen premie zoals opgenomen op de balans voor jaar t);
- de prognose bijdrage voor jaar t+1;
- de prognose schade voor jaar t+1;
- de te verwachten kosten voor jaar t+1.

Voor de afloop van de kasstromen worden aflooperpercentages vastgesteld op basis van historische informatie.

D.2.4 Risicomarge

De risicomarge wordt gewaardeerd op basis van de contante waarde van de kosten voor het aanhouden van toetsingsvermogen. Ofwel, de risicomarge betreft de contante waarde van de kapitaalskosten die een verzekeraar nodig heeft om de voorziening over te kunnen nemen. De berekening van de risicomarge is gebaseerd op de veronderstelling dat de gehele portefeuille verzekerings- en herverzekeringsverplichtingen aan een andere verzekerings- of herverzekeringsonderneming wordt overgedragen. Conform wet- en regelgeving (EIOPA-BoS-14/166 NL) is het

toegestaan om voor de berekening van de risicomarge uit te gaan van vereenvoudigde methoden. Gezien de korte looptijden van de voorzieningen en het feit dat CZ groep één 'line of business' heeft, is de risicomarge 2016 vastgesteld conform methode 2 van de Technical Specifications (schatting van de SCR voor toekomstige jaren). Naar aanleiding van de uitgangspunten van DNB voor de bepaling van de risicomarge, wordt per 2017 de berekening volledig uitgevoerd, volgens methode 1. Hierbij worden voor de berekening van toekomstige solvabiliteitseisen individuele (sub)risico's in sommige of alle (sub)modules benaderd. Hierdoor wordt er vanaf 2017 rekening gehouden met de uitloop van de verwachte schade van de portefeuille die hoort bij jaarlaag t+1.

D.2.5 Onzekerheden ten aanzien van de kosten van de basisverzekering

1. Zorgkosten MSZ en dure medicijnen

Trendbreuken als gevolg van het opnieuw classificeren in 2012 van DBC's in DOT's en de verkorting van de maximale doorlooptijd in 2015 zorgden voor extra onzekerheid ten aanzien van de bepaling van de schadelast. In de afgelopen jaren is er meer informatie beschikbaar gekomen over de schadelast van ziekenhuizen, waardoor de omvang van de schadelast beter kan worden ingeschat. Met betrekking tot 2016, 2017 en ook 2018 is er onzekerheid met name als gevolg van de kosten voor dure geneesmiddelen (niet zijnde nieuwe intramurale dure geneesmiddelen), prestaties op nacalculatiebasis en het openbreken van contracten.

2. Zorgkosten GGZ

Als gevolg van de lange doorlooptijden in de aanlevering van declaraties van de GGZ-instellingen is er pas laat inzicht in de effecten op het zorgkostenverloop 2016, 2017 en ook 2018. Ook het openbreken van de contracten speelt binnen de GGZ. Oorzaken hiervoor zijn late declaratie-inzichten en daarmee laat inzicht in effecten van systeemwijzigingen, verzekerdenmutaties en patiënten-verschuivingen onder andere naar de eerstelijns GGZ.

3. Zorgkosten wijkverpleging

Per 1 januari 2015 is de wijkverpleging ondergebracht bij de Zorgverzekeringswet. Zorgverzekeraars hebben onvoldoende zicht op indicaties/dossiers. De afgesproken omzetplafonds en materiële controles vormen mitigerende maatregelen. Er bestaat nog onzekerheid over de verwachte uitkomsten van de materiële controles.

4. Niet-gecontracteerde zorg

Een toename van niet-gecontracteerde zorg met name bij de GGZ en Wijkverpleging brengt een toename in onzeker

heden met betrekking tot de toekomstige schadelast met zich mee.

5. Macrona calculatie

Met ingang van tekenjaar 2012 is de macrona calculatie materieel afgeschaft. Omdat de macroramingen van VWS, en daardoor de toegekende budgetten uit het Zorgverzekeringsfonds, sindsdien te hoog waren heeft dat geleid tot extra positieve resultaten in de jaren 2012 tot en met 2017.

6. Onzekerheden door de werking van het risicovereveningssysteem

De werking van het risicovereveningssysteem brengt met zich mee dat het drie tot vier jaar duurt voordat tot een definitieve afrekening met de individuele zorgverzekeraars overgegaan kan worden. Het risico is dan ook dat de werkelijke bijdragen afwijken van de ex ante en tussentijdse afrekeningen. De lange doorlooptijd in combinatie met de beschikbaarheid van de nieuwe gegevens van verzekerden kenmerken zorgt voor een cumulatie van onzekerheden in die periode.

De resultaten van de risicoverevening tot en met 2014 zijn materieel door het ZiNL vastgesteld. Hierdoor is inzicht in de uitkomsten van de eerste negen jaren risicoverevening onder de Zorgverzekeringswet en daarmee tevens een beter beeld voor de jaren na 2014. Ook zijn als gevolg van de beschikbaarheid van de resultaten van deze jaren de onzekerheden over de effecten van verdeelfouten in de modellen afgenomen.

Ex ante onderkende onzekerheden rondom de raming van het aantal verzekerden van een vereveningscriterium worden gemitigeerd door criteriumneutraliteit. De toepassing van criteriumneutraliteit wordt per tekenjaar vastgesteld. De keuze voor het toepassen van criteriumneutraliteit kan materiële effecten hebben op de risicovereveningsresultaten.

D.2.6 Mitigering van de onzekerheden door het risicovereveningssysteem

De hiervoor weergegeven onzekerheden in de zorgkosten kunnen invloed hebben op het resultaat over 2017 en de hoogte van de technische voorziening voor de basisverzekering ultimo 2017. Het financiële risico als gevolg van de genoemde onzekerheden wordt echter gemitigeerd. Dat geldt primair omdat het risicovereveningssysteem er juist op is gericht om een adequate, aan het risico van de populatie van de verzekeraar gerelateerde financiering te realiseren. Bovendien worden resterende risico's gemitigeerd omdat er nog een beperkt aantal ex post correctie-

mechanismen op de budgetonderdelen van de bijdragen uit het Zorgverzekeringsfonds plaatsvinden, namelijk na calculatie en toepassing van de bandbreedteregeling:

1. De na calculatie

De vaste kosten MSZ worden 100% nagecalculeerd. Op de kosten van overige budgetonderdelen wordt niet nagecalculeerd.

2. De toepassing van de bandbreedteregeling (vangnet) tot en met 2016

Tot en met 2016 is er sprake van een bandbreedteregeling voor de onzekerheden in de kosten geneeskundige GGZ, langdurige GGZ en wijkverpleging.

D.2.7 Overige mitigering van onzekerheden

Met betrekking tot de rechtmatigheid en doelmatigheid van de schadelast voor ziekenhuizen en GGZ-instellingen worden evenals voorgaand jaar zelfonderzoeken door de instellingen uitgevoerd. Beoordeling van de resultaten vindt in ZN-verband plaats.

Voor 2016 is met de ziekenhuizen een handreiking controles 2016 overeengekomen, die in 2017 door de ziekenhuizen is toegepast. Voor de GGZ zijn in 2017 de zelfonderzoeken over 2014 afgerond en is het zelfonderzoek 2015 gestart bij de instellingen die willen en kunnen deelnemen. Afronding vindt plaats in 2018. De controles die buiten de zelfonderzoeken voor 2015 vallen zijn de zorginstelling overstijgende controles en fraudeonderzoeken. Deze controles worden door de zorgverzekeraars uitgevoerd.

De reviews van de uitgevoerde zelfonderzoeken, zijn zowel voor de ziekenhuizen als de GGZ-instellingen nog onderhanden. Deze nog onderhanden werkzaamheden vertalen zich in onzekerheden bij de zorgverzekeraars, waarvoor een inschatting ten behoeve van de jaarrekening is gemaakt. Een deel van de hier beschreven risico's wordt beperkt omdat voor de ziekenhuizen en de GGZ-instellingen respectievelijk vanaf 2012 en 2014 omzetplafonds en aanneemsommen in de contracten zijn overeengekomen.

D.2.8 Verloop van jaarrekening naar Solvency II

De technische voorzieningen op jaarrekeninggrondslagen wijken af van de technische voorzieningen op basis van Solvency II grondslagen, te weten:

- De technische schadevoorziening is de contante waarde van de schadevoorziening conform de jaarrekening, gecorrigeerd voor de nog te verrekenen ex-postbijdragen ZiNL.
- De premievoorziening is de contante waarde van de voorziening verlieslatende contracten conform de

jaarrekening, gecorrigeerd voor de vooruit ontvangen premies en de in de jaarrekening gehanteerde rente. In tegenstelling tot de jaarrekening, wordt onder Solvency II ook een premievoorziening gevormd bij een positief voorcalculatorisch resultaat technische rekening van het volgend boekjaar.

- Onder Solvency II worden aan zorgverleners verstrekte voorschotten niet gesaldeerd met de 'best estimate' schadevoorziening.

Tabel 7 geeft inzicht in het verloop van de voorzieningen conform de jaarrekening naar de technische voorzieningen conform de Solvency II balans.

Tabel 7 **Opbouw van de Solvency II waarde van de technische voorziening vanuit de jaarrekening**

	Schade-voorziening	Premie-voorziening
Voorziening conform jaarrekening	2.137.678	258.787
Correctie ex-post bijdrage ZiNL	82.045	
Correctie vooruit ontvangen premies		163.194
Correctie positieve waarde premievoorziening AV (voorcalculatorisch resultaat)		-2.094
Correctie bevoorschotting	802.866	
Totaal nominale voorziening Solvency II	3.022.589	419.887
Effect contant maken	10.710	2.526
Totaal contante waarde voorziening Solvency II	3.033.299	422.413
Risicomarge	116.183	
Totaal technische voorziening conform SII balans	3.571.895	

D.3 Overige schulden

In deze paragraaf volgt een beschrijving van de door CZ groep gehanteerde grondslagen voor de waardering van de andere verplichtingen in de Solvency II- balans (zie Tabel 5).

Voorzieningen niet zijnde technische voorzieningen

In deze voorziening is het vermogen van de Voormalige Vrijwillige Ziekenfondsverzekering verantwoord. Deze middelen worden besteed aan projecten voor zorgverlening, die bijdragen aan de bevordering van de kwaliteit van leven van zieke en gehandicapte mensen en projecten ter voorkoming van ziekten. Deze zorgprojecten worden niet via

een zorgverzekering of zorgregeling gefinancierd. Bovendien kunnen deze middelen besteed worden aan projecten ter verbetering van de kwaliteit van de interne organisatie van de zorgverzekeraars. Dit is opgenomen in het convenant 'Besteding Reserves Voormalige Vrijwillige Ziekenfondsverzekering'. In het convenant is een minimale verdeling voor zorgprojecten en maximale toekenning voor bedrijfsprojecten opgenomen. De RvB besluit over de aard, omvang en timing van deze bestedingen na advies van de interne commissie CZ Fonds. De reserve wordt vanaf 1999 in twintig jaar afgebouwd met een jaarlijkse toevoeging van interest volgens het rendement op staatsleningen met een looptijd van tien jaar per november van het voorafgaande jaar.

Tot en met 2015 werd aan Het Centraal Fonds RVVZ (Innovatiefonds Zorg) 25% van het vermogen afgedragen voor de financiering van projecten met een landelijk belang. Dit percentage is in 2016 losgelaten. Dit deel is opgenomen onder de schulden. Toegezegde financieringen die nog niet zijn uitbetaald worden eveneens onder de schulden opgenomen.

Waardering Solvency II

De voorziening is gewaardeerd tegen economische waarde. Gezien de aard, de beperkte resterende looptijd, en omvang van de voorziening is de economische waarde gelijkgesteld aan de nominale waarde.

Verschillen in rubricering en waardering ten opzichte van de jaarrekening

De voorzieningen niet zijnde technische voorzieningen zijn voor dezelfde waarde in de Solvency II- balans opgenomen als in de jaarrekening.

De voorziening is in de jaarrekening gewaardeerd tegen nominale waarde.

Pensioenuitkeringsverplichtingen

Waardering Solvency II

De uitgestelde beloningen hebben betrekking op de VUT-overgangsregeling, de vergoedingsregeling voor ziektekostenpremie aan gepensioneerden en de jubileum-uitkeringen bij 12½-, 25- en 40-jarig dienstverband. Deze beloningen in de vorm van rechten op uitkering na afloop van het dienstverband en beloningen betaalbaar op termijn worden volgens de richtlijn RJ271 'Personeelsbeloningen' verwerkt.

Voor de berekening van de VUT-verplichting zijn onder meer de volgende veronderstellingen gehanteerd:

- de overlevingskans wordt berekend volgende de prognosetafels AG2016, gecorrigeerd voor ervaringssterfte, gedifferentieerd naar leeftijd:
 - tot en met 65 jaar: 60%
 - van 65 tot 75 jaar: lineair oplopend van 60% naar 90%
 - vanaf 75 jaar: 90%;
- de rekenrente wordt gebaseerd op de huidige markttrenten van hoogwaardige bedrijfsobligaties en bedraagt 0,20% (2016: 0,13%);
- de verplichting wordt contant gemaakt waarbij uitgegaan wordt van de Projected Unit Credit methode;
- de inflatie is afgeleid van de Consumenten Prijs Index (CPI) en bedraagt 1,5% (2016: 1,5%);
- de franchise bedraagt 13.344 euro en stijgt jaarlijks met 1,5% (conform CPI) (2016: 1,5%);
- de indexatie van de tijdelijke pensioenen van SBZ wordt bepaald op de toeslagverleningen en bedraagt 0,5% (2016: 0,5%);
- er wordt rekening gehouden met een algemene salarisstijging van 1,5% (2016: 1,5%) en een individuele carrière-component.

De arbeidsvoorwaarden van CZ groep geven medewerkers een recht op gratificaties op het moment dat zij 12½, 25 of 40 jaar in dienst zijn alsmede op een bijdrage in de kosten van de ziektekostenverzekering na pensionering. Bij de berekening van deze verplichtingen worden dezelfde veronderstellingen, met uitzondering van de rekenrente, gehanteerd als bij de berekening van de VUT-verplichting. De gehanteerde rekenrente voor deze verplichtingen is 1,30% (2016: 1,31%).

CZ groep is voor de uitvoering van haar pensioenregeling aangesloten bij Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars (SBZ). De pensioenregeling heeft betrekking op alle medewerkers en leidt tot vergoedingen die gebaseerd zijn op het salaris en het aantal dienstjaren van medewerkers op hun pensioengerechtigde leeftijd. De pensioenregeling betreft een middelloonstelsel en kent een opbouw voor het ouderdomspensioen van 1,875% over de pensioengrondslag tot een maximum van 103.317 euro voor 2017, (105.075 euro voor 2018). De franchise is bijgesteld naar 14.176 euro voor 2017, (13.344 euro voor 2018). De uitvoering van de pensioenregeling is ondergebracht bij SBZ. Dit betekent dat alleen de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord.

Voor medewerkers met een pensioengrondslag boven de 103.317 euro voor 2017 (2018: 105.075 euro) is door Zorg-

verzekeraars Nederland een collectieve vrijwillige excedent regeling afgesloten bij ABN AMRO Premiepensioeninstelling (PPI). De regeling is een Beschikbare-premiereregeling voor een netto pensioen. De verschuldigde bruto premies over het boekjaar worden als kosten verantwoord.

De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een op de balans opgenomen voorziening. In geval van een tekort bij het bedrijfstak pensioenfonds heeft CZ groep geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds kwam eind december 2017 uit op 112,0%. Op grond van de beleggingsstrategie geldt een hoger vereist vermogen (116,6%). SBZ heeft reeds bij DNB een herstelplan ingediend. Het verlagen van de pensioenen is niet aan de orde. Op 31 december 2017 is de dekkingsgraad van pensioenfonds SBZ op basis van de marktrente 110,3% (2016: 102,6%) en op basis van de DNB UFR curve 113,7% (2016: 108,4%).

De pensioenregeling kent de volgende indexatieregeling voor actieve deelnemers: jaarlijks storten de werkgevers 2,85% van de loonsom in een indexatiedepot. De indexatie wordt hiermee uitgevoerd voor alle actieve werknemers van de betreffende werkgevers. De indexatie zal maximaal conform het in de CAO overeengekomen percentage van de loonontwikkeling vanaf 2 januari in het daaraan voorafgaande jaar tot en met genoemde 1 januari bedragen. Op de opgebouwde pensioenaanspraken wordt jaarlijks op 1 januari een toeslag verleend. Naast deze indexatie worden de pensioenen elk jaar aangepast aan prijsstijgingen, maar alleen als SBZ voldoende geld in kas heeft. Het bestuur van SBZ beslist dit jaarlijks opnieuw op basis van de actuele financiële situatie.

Verschillen in rubricering en waardering ten opzichte van de jaarrekening

De pensioenuitkeringsverplichtingen zijn voor dezelfde waarde in de Solvency II- balans opgenomen als in de jaarrekening.

Schulden uit hoofde van verzekeringen

Waardering Solvency II

De verzekeringsschulden en schulden aan tussenpersonen zijn gewaardeerd tegen economische waarde. Gezien de korte looptijd is de economische waarde gelijkgesteld aan de nominale waarde.

Verschillen in rubricering en waardering ten opzichte van de jaarrekening

De verzekeringsschulden en schulden aan tussenpersonen zijn voor dezelfde waarde in de Solvency II- balans opgenomen als in de jaarrekening.

Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)

Waardering Solvency II

De schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen) zijn gewaardeerd tegen economische waarde. Gezien de korte looptijd is de economische waarde gelijkgesteld aan de nominale waarde.

Verschillen in rubricering en waardering ten opzichte van de jaarrekening

De schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen) zijn voor dezelfde waarde in de Solvency II- balans opgenomen als in de jaarrekening.

Overige verplichtingen

Waardering Solvency II

De overige verplichtingen zijn gewaardeerd tegen economische waarde. Gezien de korte looptijd is de economische waarde gelijk verondersteld aan de nominale waarde.

Verschillen in rubricering en waardering ten opzichte van de jaarrekening

De belangrijkste herrubricering ten opzichte van de jaarrekening bestaat uit vooruit ontvangen premies. Onder Solvency II worden de betreffende premies meegenomen in de scope van de kasstromen voor de bepaling van 'best estimate technische voorzieningen'.

Overige verplichtingen worden in de jaarrekening gewaardeerd tegen nominale waarde.

D.4 Alternatieve waarderingmethoden

CZ groep hanteert geen overige alternatieve waarderingmethoden die niet eerder vermeld en toegelicht zijn.

D.5 Overige informatie

Alle relevante informatie is in de voorgaande paragrafen aan de orde gekomen

E Kapitaalbeheer

E.1	Eigen vermogen	43
E.1.1	Kapitaalbeheer	43
E.1.2	Vermogenspositie	43
E.2	Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste	44
E.3	Gebruik van de ondermodule aandelenrisico op basis van looptijd bij de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste	45
E.4	Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste	45
E.5	Verschillen tussen de standaardformule en ieder gebruikt intermodel	45
E.6	Overige informatie	45

E Kapitaalbeheer

Dit hoofdstuk gaat dieper in op het kapitaalbeheer van CZ groep. Paragraaf E.1 geeft inzicht in enkele aspecten van het kapitaalbeheer en in de structuur, de omvang en de kwaliteit van het eigen vermogen van CZ groep. Paragraaf E.2 geeft informatie over de hoogte en de samenstelling van de SCR en MCR. Ten slotte worden in de paragrafen E.3 t/m E.6 enkele overige aspecten die van belang zijn voor het kapitaalbeheer uiteengezet.

E.1 Eigen vermogen

Deze paragraaf geeft inzicht in de belangrijkste doelstelling van het kapitaalbeleid en de samenstelling van het eigen vermogen van CZ groep.

E.1.1 Kapitaalbeheer

CZ groep is een onderlinge waarborgmaatschappij die haar zorgverzekeringsactiviteiten uitvoert ten behoeve van haar leden. Dat betekent dat het beheer van het eigen vermogen moet passen bij de belangen van haar leden. Het eigen vermogen van CZ groep wordt gebruikt om de strategische doelstellingen te kunnen realiseren en om de risico's die daarbij horen voldoende af te kunnen dekken. Een eventueel solvabiliteitsoverschot vloeit via premiekortingen terug naar de leden en een tekort wordt via premieopslagen aangevuld. De beleggingsportefeuille van CZ groep draagt met een beperkt risicoprofiel bij aan het laag houden van de premie op lange termijn.

Kapitaalsturing vindt primair plaats via het kapitaalbeleid, waarin een streefsolvabiliteit is gedefinieerd. Dit kapitaalbeleid is nader uitgewerkt in de ORSA. Per ultimo 2017 bedraagt de ondergrens van de streefsolvabiliteit minimaal 120% van de vereiste solvabiliteit. Met deze ondergrens verwacht CZ groep de grotere en meer waarschijnlijke risico's te kunnen opvangen. De streefsolvabiliteit wordt jaarlijks vastgesteld in het ORSA-proces en is gebaseerd op de Solvency II-eis, de Solvency Capital Requirement (SCR), aangevuld met een risico gewogen buffer. In de ORSA wordt nadrukkelijk meerdere jaren vooruitgekeken zodat rekening gehouden wordt met de onzekerheden in de toekomst. De uiteindelijke keuzes die hierin worden gemaakt zijn ondersteund door scenario- en impactanalyses. Deze zijn zo gekozen, dat de belangrijkste variabelen van het risicoprofiel van CZ groep geraakt worden. Afgelopen jaar hebben er geen materiële wijzigingen plaatsgevonden binnen het kapitaalbeheer.

Per ultimo 2017 bedraagt de SCR ratio voor CZ groep 149% (2016: 173%).

E.1.2 Vermogenspositie

In deze subparagraaf wordt dieper ingegaan op de vermogenspositie van CZ groep. Er wordt inzicht gegeven in de samenstelling, de kwaliteit en de beschikbaarheid

van het eigen vermogen, het verloop ervan ten opzichte van eind vorig jaar, en waar deze afwijkt ten opzichte van het in de jaarrekening gepresenteerde eigen vermogen.

Indeling en samenstelling van het eigen vermogen

Tabel 8 geeft een overzicht van de verdeling van het eigen vermogen van CZ groep over de verschillende entiteiten binnen de groep. De groepssolvabiliteit is bepaald conform methode 1 (consolidatie)¹. Het Solvency II eigen vermogen van CZ groep per ultimo 2017 bedraagt 2.294 miljoen euro (2016: 2.506 miljoen euro). Het volledige eigen vermogen van CZ groep is van tier-1 kwaliteit en kan nagenoeg in zijn geheel worden toegeschreven aan de reconciliatiereserve (Tabel 10). Hieronder vallen:

- het exploitatieresultaat dat gedurende de jaren conform de statuten aan de (statutaire) reserve is toegevoegd;
- de aan de (bestemmings)reserve van CZ groep toegevoegde middelen die worden gereserveerd uit hoofde van het CZ Zorgdoorbraak Fonds. Aangezien CZ groep vrij is om de voor deze middelen gereserveerde bestemming te wijzigen, worden deze middelen tot het vrij beschikbare vermogen gerekend;
- voormalige wettelijke reserves Ziekenfondswet. Aangezien CZ groep voldoet aan de gestelde voorwaarden, worden de voormalige wettelijke reserves Ziekenfondswet volledig meegenomen in het eigen vermogen dat in aanmerking komt voor dekking van het solvabiliteitskapitaalvereiste. Met ingang van 1 januari 2018 is de beklemming op de wettelijke reserve Ziekenfondswet verlopen. In de Tweede Kamer is in 2017 een initiatiefwetsvoorstel Winstuitkering goedgekeurd, waar de Eerste Kamer niet mee heeft ingestemd. Op dit moment wordt gewerkt aan een novelle op het wetsvoorstel. In 2018 zal de Minister verdere afspraken maken met de zorgverzekeraars over beklemming en (onthouden van) winstuitkering;
- wettelijke reserve in verband met het niet-uitkeerbare deel van het eigen vermogen van CZ Zorgkantoor B.V. Aangezien deze reserve niet ingezet kan worden om verliezen op te vangen, wordt dit niet meegenomen in

¹ Artikel 230 Richtlijn 2009/138/EG

het eigen vermogen dat in aanmerking komt voor dekking van het solvabiliteitskapitaalvereiste;

- verschillen tussen de waardering onder Solvency II en de in de jaarrekening toegepaste grondslag (op basis van BW 2 titel 9).

Tabel 8 **Overzicht van het eigen vermogen van de verschillende entiteiten van CZ groep²**

	Excess of assets over liabilities waardering Solvency II	Excess of assets over liabilities waardering jaarrekening
Eigen vermogen CZ groep geconsolideerd	2.294.247	2.393.030
Eigen vermogen solo entiteiten		
Eigen vermogen O.W.M. CZ groep Zorgverzekeraar U.A.	1.615.850	1.688.613
Eigen vermogen O.W.M. CZ groep Aanvullende Verzekering Zorgverzekeraar U.A.	686.548	708.356
Delta Lloyd Zorgverzekering N.V.	400.230	418.052
OHRA Zorgverzekeringen N.V.	145.351	148.075
OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V.	221.487	231.665
Overige entiteiten		
CZ Zorgkantoor B.V.	6.226	6.226
CZ Fund Management B.V.	143	143
Eigen vermogen stichtingen	-3.939	-3.939

Aansluiting tussen het eigen vermogen Solvency II en het eigen vermogen in de jaarrekening op basis van BW 2 titel 9 grondslagen

Onderstaande tabel geeft een inzicht in het verschil tussen het eigen vermogen onder Solvency II en het eigen vermogen in de jaarrekening. Deze verschillen zijn het gevolg van de in hoofdstuk D beschreven verschillen in waarderingsgrondslag tussen Solvency II en de jaarrekening

2 NB Het eigen vermogen van OWM CZ groep Zorgverzekeraar U.A. en OWM CZ groep Aanvullende verzekering Zorgverzekeraar U.A. is inclusief het eigen vermogen van de deelnemingen. De totalen van de verschillende groepsentiteiten tellen daarom niet op tot het eigen vermogen van CZ groep

Tabel 9 **Vershil eigen vermogen Solvency II versus eigen vermogen jaarrekening**

	2017	2016
Eigen vermogen statutaire jaarrekening	2.393.030	2.533.474
Materiële vaste activa	-2.115	1.012
Prudentie	30.657	67.679
Waarderingsverschil technische voorziening	-127.325	-95.808
Eigen vermogen Solvency II	2.294.247	2.506.357

Mutatie van het beschikbare eigen vermogen Solvency II

In de onderstaande tabel is de mutatie inzichtelijk gemaakt tussen het in aanmerking komend eigen vermogen voor het solvabiliteitskapitaalvereiste per ultimo 2017 en het in aanmerking komend eigen vermogen per ultimo 2016. Deze mutatie is voor een belangrijk deel veroorzaakt door het negatieve resultaat over 2017 (-140 miljoen euro), een stijging van de risicomarge (33 miljoen euro) en een daling van het effect van het niet-opnemen van de prudentiemarge onder Solvency II (37 miljoen euro).

Tabel 10 **In aanmerking komend eigen vermogen huidig jaar ten opzichte van vorig jaar**

	2017	2016
Eigen vermogen Solvency II	2.294.247	2.506.357
Reconciliatiereserve	2.294.247	2.506.357
Deel dat niet in de reconciliatiereserve mag worden opgenomen en niet voldoet aan de criteria voor indeling als eigen vermogen onder Solvency II	6.186	6.150
In aanmerking komend eigen vermogen Solvency II	2.288.061	2.500.207

E.2 Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste

CZ groep maakt gebruik van het Solvency II standaardmodel voor de bepaling van het solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR) Bij de berekening van de SCR zijn geen vereenvoudigde berekeningen toegepast. De minimumkapitaalvereiste (MCR) is berekend op basis van de omvang van de best estimate premie- en schadevoorziening en de geboekte premie in de afgelopen 12 maanden. De onderstaande tabel geeft inzicht in de SCR, MCR, het Solvency II eigen vermogen en de solvabiliteitsratio voor CZ groep.

Tabel 11 Overzicht van het kapitaalvereiste van CZ groep

Risicocategorie	2017	2016
Marktrisico	226.205	253.782
Tegenpartijkredietrisico	71.588	76.288
Verzekeringstechnisch risico	1.165.091	1.060.566
Diversificatievoordeel	-199.830	-216.014
BSCR	1.263.054	1.174.622
Operationeel risico	276.943	266.713
SCR	1.539.997	1.441.335
Totaal in aanmerking komend eigen vermogen onder Solvency II	2.288.061	2.500.207
Solvabiliteitsratio	149%	173%
MCR consolidated group	610.584	586.310

In Tabel 11 is de mutatie inzichtelijk gemaakt tussen de SCR per ultimo 2017 en de SCR per ultimo 2016. De mutatie is voor een belangrijk deel veroorzaakt door een stijging van het verzekeringstechnisch risico als gevolg van een toename van de schadevoorziening en de premie-inkomsten. De stijging van het verzekeringstechnisch risico wordt deels gecompenseerd door een daling van het marktrisico als gevolg van de verkoop van een deel van de aandelenportefeuille en een toename van het diversificatievoordeel.

Aanvullende cijfermatige detailinformatie met betrekking tot de SCR, MCR en de onderliggende SCR risicomodules is te vinden in de QRT's S.25.01 en S.28.01.

Het definitieve bedrag van het solvabiliteitsvereiste is nog onderworpen aan het oordeel van De Nederlandsche Bank.

E.3 Gebruik van de ondermodule aandelenrisico op basis van looptijd bij de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste

CZ groep berekent haar aandelenrisico niet op basis van looptijd. De bepalingen als vastgesteld in artikel 340 van richtlijn 2009/58/EG zijn derhalve niet van toepassing.

E.4 Verschillen tussen de standaardformule en ieder gebruikt intern model

CZ groep maakt gebruik van het Solvency II- standaardmodel voor de bepaling van het solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR). CZ groep maakt geen gebruik van een intern model, partieel intern model of USP.

E.5 Niet-naleving van het minimumkapitaalvereiste en het solvabiliteitskapitaalvereiste

Verzekeraars dienen een toelichting te geven wanneer in de rapportageperiode niet wordt voldaan aan het minimumkapitaalvereiste of duidelijk niet is voldaan aan het solvabiliteitskapitaalvereiste.

In 2017 is er geen sprake geweest van niet-naleving van de MCR of SCR.

E.6 Overige informatie

Binnen de CZ groep kan vermogen worden getransfereerd van moeder naar dochter en vice versa. Wanneer een entiteit niet meer aan de wettelijke vereisten voldoet, zal de solvabiliteit van de betreffende entiteit middels een dergelijke transfer worden aangevuld. Hierbij dient te worden opgemerkt dat in 2017 door de Tweede Kamer een initiatiefwetsvoorstel Winstuitkering is goedgekeurd, waar de Eerste Kamer niet mee heeft ingestemd. Op dit moment wordt gewerkt aan een novelle op het wetsvoorstel. In 2018 zal de Minister verdere afspraken maken met de zorgverzekeraars over beklemming en (onthouden van) winstuitkering.

Tussen de twee onderlinge waarborgmaatschappijen (OWM) (Onderlinge Waarborgmaatschappij Centrale Zorgverzekeraars groep Zorgverzekeraar U.A. en Onderlinge Waarborgmaatschappij Centrale Zorgverzekeraars groep Aanvullende Verzekering Zorgverzekeraar U.A.), kan niet direct vermogen worden getransfereerd (zie juridische structuur uit **Figuur 1** in hoofdstuk A). Wanneer een OWM met bijbehorende dochter(s) niet meer aan de wettelijke vereisten voldoet, kan via het nemen van bedrijfseconomische acties zoals premieverhoging de solvabiliteit tot het gewenste niveau worden aangevuld. In een uiterst geval kan door middel van het fuseren van entiteiten een verzekeraar worden gecreëerd die voldoende vermogen heeft.

Bijlagen

Bijlage A OWM CZ groep Zorgverzekeraar U.A.	47
Bijlage B OWM CZ groep Aanvullende verzekering Zorgverzekeraar U.A.	49
Bijlage C Delta Lloyd Zorgverzekering N.V.	51
Bijlage D OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V.	54
Bijlage E OHRA Zorgverzekeringen N.V.	56

Bijlage A OWM CZ groep Zorgverzekeraar U.A.

In deze bijlage zijn de toelichtingen opgenomen die specifiek zijn voor OWM CZ groep Zorgverzekeraar U.A.

A. Activiteiten en prestaties

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het resultaat.

Tabel 12 Verkorte opstelling resultaat

	2017	2016
Premies en bijdragen	6.512.429	6.240.639
Wijziging voorziening voor lopende risico's	94.482	160.306
Toegerekende opbrengst beleggingen	1.080	1.973
Overige technische baten eigen rekening	-	18
Uitkering ziektekosten	-6.606.128	-6.233.347
Bedrijfskosten	-136.892	-126.152
Overige technische lasten eigen rekening	-2.076	-2.083
Verzekeringstechnisch resultaat	-137.105	41.354
Beleggingsopbrengsten	26.475	52.560
Toegerekende beleggingsopbrengsten	-1.080	-1.973
Totaal financieel resultaat	-111.710	91.941

D. Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden

Hieronder wordt inzicht gegeven in de belangrijkste waarderings – en rubriceringsverschillen tussen Solvency II en de jaarrekening.

Tabel 13 Opbouw van de Solvency II waarde vanuit de jaarrekening

	Jaar- rekening	Herrubri- cering	Herwaar- dering	Solvency II 2017	Solvency II 2016
Materiële vaste activa voor eigen gebruik	20.808		-2.632	18.176	18.033
Beleggingen	2.374.021	-5.665		2.368.356	2.362.641
Leningen en hypotheek	0	5.533		5.533	1.543
Vorderingen uit hoofde van verzekeringen	107.694			107.694	92.619
Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)	1.396.509	708.438	22.369	2.127.316	2.084.468
Geldmiddelen en kasequivalenten	155.870	-132		155.737	100.520
Overige bezittingen	17.676	-1		17.675	15.955
Totaal activa	4.072.578	708.173	19.737	4.800.488	4.675.778

	Jaar- rekening	Herrubri- cering	Herwaar- dering	Solvency II 2017	Solvency II 2016
Technische voorzieningen	1.783.269	805.890	92.500	2.681.659	2.362.406
Pensioenuitkeringsverplichtingen	57.031			57.031	57.412
Schulden uit hoofde van verzekeringen	313.775			313.775	318.445
Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	63.440			63.440	40.168
Overige verplichtingen	166.450	-97.717		68.733	109.331
Totaal verplichtingen	2.383.965	708.173	92.500	3.184.638	2.887.762
Overschot van de activa t.o.v. de verplichtingen	1.688.613	-	-72.763	1.615.850	1.788.016
Totaal passiva	4.072.578	708.173	19.737	4.800.488	4.675.778

E. Kapitaalbeheer

Eigen vermogen

Onderstaande tabellen geven inzicht in het eigen vermogen onder Solvency II.

Tabel 14 Verschil eigen vermogen Solvency II versus eigen vermogen jaarrekening

	2017	2016
Eigen vermogen statutaire jaarrekening	1.688.613	1.800.323
Materiële vaste activa voor eigen gebruik	-2.632	18
Prudentie	22.369	53.717
Waarderingsverschil technische voorziening	-92.500	-66.042
Eigen vermogen Solvency II	1.615.850	1.788.016

Tabel 15 In aanmerking komend eigen vermogen huidig jaar ten opzichte van vorig jaar

	2017	2016
Eigen vermogen Solvency II	1.615.850	1.788.016
Reconciliatiereserve	1.615.850	1.788.016
Deel dat niet in de reconciliatiereserve mag worden opgenomen en niet voldoet aan de criteria voor indeling als eigen vermogen onder Solvabiliteit II	6.186	6.150
In aanmerking komend eigen vermogen Solvency II	1.609.663	1.781.866

Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste

Tabel 16 Overzicht van het solvabiliteitskapitaalvereiste

Risicocategorie	2017	2016
Marktrisico	164.816	174.139
Tegenpartijkredietrisico	58.693	67.196
Verzekeringstechnisch risico	810.523	726.497
Diversificatievoordeel	-149.174	-157.799
BSCR	884.858	810.033
Operationeel risico	195.398	187.240
SCR	1.080.256	997.273
Totaal in aanmerking komend eigen vermogen onder Solvency II	1.609.663	1.781.866
Solvabiliteitsratio	149%	179%
MCR	428.237	401.683

Bijlage B **OWM CZ groep Aanvullende verzekering Zorgverzekeraar U.A.**

In deze bijlage zijn de toelichtingen opgenomen die specifiek zijn voor OWM CZ groep Aanvullende verzekering Zorgverzekeraar U.A.

A. **Activiteiten en prestaties**

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het resultaat.

Tabel 17 Verkorte opstelling resultaat

	2017	2016
Premies en bijdragen	673.193	646.738
Wijziging voorziening voor lopende risico's	13.791	-9.733
Toegerekende opbrengst beleggingen	665	543
Uitkering ziektekosten	-649.901	-632.088
Bedrijfskosten	-33.121	-30.339
Verzekeringstechnisch resultaat	4.627	-24.879
Beleggingsopbrengsten	-27.777	-84.267
Interest voorziening RVVZ	-33	-104
Toegerekende beleggingsopbrengsten	-665	-543
Totaal financieel resultaat	-23.848	-109.793

D. **Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden**

Hieronder wordt inzicht gegeven in de belangrijkste waarderings- en rubriceringsverschillen tussen Solvency II en de jaarrekening.

Tabel 18 Opbouw van de Solvency II waarde vanuit de jaarrekening

	Jaar- rekening	Herrubri- cering	Herwaar- dering	Solvency II 2017	Solvency II 2016
Beleggingen	769.914	-10.789	-17.304	741.821	717.892
Leningen en hypotheke		12.033	4.212	16.245	83.129
Vorderingen uit hoofde van verzekeringen	8.990			8.990	7.828
Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)	15.924	-1.310		14.614	23.613
Geldmiddelen en kasequivalenten	512	24		536	134
Overige bezittingen	1	-1		0	0
Totaal activa	795.340	-42	-13.092	782.206	832.597

	Jaar- rekening	Herrubri- cering	Herwaar- dering	Solvency II 2017	Solvency II 2016
Technische voorzieningen	53.656	21.646	8.716	84.017	94.240
Pensioen- en overige niet-technische voorzieningen	2.554			2.554	5.416
Schulden uit hoofde van verzekeringen en aan intermediairs	3.344			3.344	3.566
Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	5.743			5.743	6.976
Overige verplichtingen	21.688	-21.688		-	-
Totaal verplichtingen	86.985	-42	8.716	95.658	110.198
Overschot van de activa t.o.v. de verplichtingen	708.356	-	-21.808	686.548	722.399
Totaal passiva	795.340	-42	-13.092	782.206	832.597

Entiteit specifieke verschillen in rubricering en waardering ten opzichte van de jaarrekening

De herwaardering van de balanspost 'Beleggingen' betreft het verschil in eigen vermogen van de deelnemingen onder de jaarrekening- en Solvency II waardering.

E. Kapitaalbeheer

Eigen vermogen

Onderstaande tabellen geven inzicht in het eigen vermogen onder Solvency II.

Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste

Tabel 19 Verschil eigen vermogen Solvency II versus eigen vermogen jaarrekening

	2017	2016
Eigen vermogen statutaire jaarrekening	708.356	732.204
Onroerende zaken (anders dan voor eigen gebruik)	517	541
Deelnemingen	-17.821	-7.706
Leningen	4.212	5.458
Waarderingsverschil technische voorziening	-8.716	-8.098
Eigen vermogen Solvency II	686.548	722.399

Tabel 20 In aanmerking komend eigen vermogen huidig jaar ten opzichte van vorig jaar

	2017	2016
Eigen vermogen Solvency II	686.548	722.399
Reconciliatiereserve	686.548	722.399
In aanmerking komend eigen vermogen Solvency II	686.548	722.399

Tabel 21 Overzicht van het solvabiliteitskapitaalvereiste

Risicocategorie	2017	2016
Marktrisico	114.385	135.193
Tegenpartijkredietrisico	4.931	5.553
Verzekeringstechnisch risico	108.598	105.169
Diversificatievoordeel	-49.974	-53.184
BSCR	177.940	192.731
Operationeel risico	20.196	19.402
SCR	198.136	212.133
Totaal in aanmerking komend eigen vermogen onder Solvency II	686.548	722.399
Solvabiliteitsratio	347%	341%
MCR	49.534	53.033

SCR berekening op basis van consolidatie

Aanvullend wordt een berekening gemaakt van de wettelijke solvabiliteit op basis van consolidatie. Door te consolideren wordt het extra gearing effect in deze methode geneutraliseerd. Deze SCR bedraagt 466 miljoen euro (2016: 451 miljoen euro).

Bijlage C **Delta Lloyd Zorgverzekering N.V.**

In deze bijlage zijn de toelichtingen opgenomen die specifiek zijn voor Delta Lloyd Zorgverzekering N.V.

A. **Activiteiten en prestaties**

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het resultaat.

Tabel 22 Verkorte opstelling resultaat

	2017	2016
Premies en bijdragen	670.687	622.977
Wijziging voorziening voor lopende risico's	27.793	-26.697
Toegerekende opbrengst beleggingen	307	1.328
Uitkering ziektekosten	-677.493	-644.871
Bedrijfskosten	-58.768	-56.975
Verzekeringstechnisch resultaat	-37.474	-104.238
Beleggingsopbrengsten	5.117	12.292
Toegerekende beleggingsopbrengsten	-307	-1.328
Totaal financieel resultaat	-32.664	-93.274

D. **Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden**

Hieronder wordt inzicht gegeven in de belangrijkste waarderings – en rubriceringsverschillen tussen Solvency II en de jaarrekening.

Tabel 23 Opbouw van de Solvency II waarde vanuit de jaarrekening

	Jaar- rekening	Herrubri- cering	Herwaar- dering	Solvency II 2017	Solvency II 2016
Beleggingen	493.562	-32	-12.901	480.630	644.441
Vorderingen uit hoofde van verzekeringen	8.472			8.472	8.891
Vorderingen (handelsvorderingen, geen vordering uit hoofde van verzekering)	127.668	40.008	3.360	171.036	148.839
Geldmiddelen en kasequivalenten	158			158	-2
Overige bezittingen	0			0	0
Totaal activa	629.861	39.975	-9.541	660.296	802.170

	Jaar- rekening	Herrubri- cering	Herwaar- dering	Solvency II 2017	Solvency II 2016
Technische voorzieningen	197.418	52.307	8.281	258.006	273.935
Schulden uit hoofde van verzekeringen en aan intermediairs					2.440
Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	2.060	-	-	2.060	82.761
Overige verplichtingen	12.332	12.332-	-	-	22
Totaal verplichtingen	211.810	39.975	8.281	260.066	359.159
Overschot van activa t.o.v. verplichtingen	418.052	-	-17.821	400.230	443.011
Totaal passiva	629.861	39.975	-9.541	660.216	802.170

Entiteit specifieke verschillen in rubricering en waardering ten opzichte van de jaarrekening

De herwaardering van de balanspost 'Beleggingen' betreft het verschil in eigen vermogen van de deelnemingen onder de jaarrekening- en Solvency II waardering.

E. Kapitaalbeheer

Eigen vermogen

Onderstaande tabellen geven inzicht in het eigen vermogen onder Solvency II.

Tabel 24 Verschil eigen vermogen Solvency II versus eigen vermogen jaarrekening

	2017	2016
Eigen vermogen statutaire jaarrekening	418.052	450.716
Deelnemingen	-12.901	-5.352
Prudentie	3.360	4.368
Waarderingsverschil technische voorziening	-8.281	-6.722
Eigen vermogen Solvency II	400.230	443.011

Tabel 25 In aanmerking komend eigen vermogen huidig jaar ten opzichte van vorig jaar

	2017	2016
Eigen vermogen Solvency II	400.230	443.011
Aandelenkapitaal	32.965	32.965
Agioreserve	464.143	464.143
Reconciliatiereserve	-96.878	-54.097
In aanmerking komend eigen vermogen Solvency II	400.230	443.011

Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste

Tabel 26 Overzicht van het solvabiliteitskapitaalvereiste

Risicocategorie	2017	2016
Marktrisico	81.749	108.440
Tegenpartijkredietrisico	3.713	1.973
Verzekeringstechnisch risico	75.691	74.685
Diversificatievoordeel	-35.408	-38.227
BSCR	125.745	146.871
Operationeel risico	19.121	18.691
SCR	144.866	165.562
Totaal in aanmerking komend eigen vermogen onder Solvency II	400.230	443.011
Solvabiliteitsratio	276%	268%
MCR	41.719	41.886

SCR berekening op basis van consolidatie

Aanvullend wordt een berekening gemaakt van de wettelijke solvabiliteit op basis van consolidatie. Door te consolideren wordt het extra gearing effect in deze methode geneutraliseerd. Deze SCR bedraagt 328 miljoen euro (2016: 321 miljoen euro).

Materiële gebeurtenissen in 2017

Op 22 december 2017 heeft OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V. 71 miljoen euro dividend uitgekeerd aan Delta Lloyd Zorgverzekering N.V.

Delta Lloyd Zorgverzekering N.V. heeft in het laatste kwartaal van 2017 de beleggingen opgenomen onder de zakelijke waarden en vastrentende waarden alsmede haar belangen in het subfonds geldmarkt lang en het subfonds hypotheek verkocht. De hieruit verkregen middelen zijn grotendeels belegd in het subfonds geldmarkt kort.

Bijlage D **OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V.**

In deze bijlage zijn de toelichtingen opgenomen die specifiek zijn voor OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V.

A. **Activiteiten en prestaties**

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het resultaat.

Tabel 27 Verkorte opstelling resultaat

	2017	2016
Premies en bijdragen	1.143.111	1.056.770
Wijziging voorziening voor lopende risico's	48.043	-11.921
Toegerekende opbrengst beleggingen	-271	146
Uitkering ziektekosten	-1.074.077	-1.003.156
Bedrijfskosten	-94.183	-83.593
Verzekeringstechnisch resultaat	22.623	-41.754
Beleggingsopbrengsten	3.786	8.139
Toegerekende beleggingsopbrengsten	271	-146
Totaal financieel resultaat	26.680	-33.761

D **Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden**

Hieronder wordt inzicht gegeven in de belangrijkste waarderings – en rubriceringsverschillen tussen Solvency II en de jaarrekening.

Tabel 28 Opbouw van de Solvency II waarde vanuit de jaarrekening

	Jaar- rekening	Herrubri- cering	Herwaar- dering	Solvency II 2017	Solvency II 2016
Beleggingen	332.082	-33		332.050	434.731
Vorderingen uit hoofde van verzekeringen	14.311			14.311	11.366
Vorderingen (handelsvorderingen, geen vordering uit hoofde van verzekeringen)	191.516	91.301	3.313	286.130	242.189
Geldmiddelen en kasequivalenten	464			464	-2
Overige bezittingen	0			0	0
Totaal activa	538.374	91.269	3.313	632.956	688.284

	Jaar- rekening	Herrubri- cering	Herwaar- dering	Solvency II 2017	Solvency II 2016
Technische voorzieningen	274.332	120.189	13.490	408.011	410.252
Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	3.457			3.457	6.638
Overige verplichtingen	28.920	-28.920		-	-
Totaal verplichtingen	306.710	91.269	13.490	411.469	416.890
Overschot van activa t.o.v. verplichtingen	231.664	-	-10.177	221.487	271.394
Totaal passiva	538.374	91.269	3.313	632.956	688.284

E. Kapitaalbeheer

Eigen vermogen

Onderstaande tabellen geven inzicht in het eigen vermogen onder Solvency II.

Tabel 29 Verschil eigen vermogen Solvency II versus eigen vermogen jaarrekening

	2017	2016
Eigen vermogen statutaire jaarrekening	231.664	275.985
Prudentie	3.313	6.863
Waarderingsverschil technische voorziening	-13.490	-11.454
Eigen vermogen Solvency II	221.487	271.394

Tabel 30 In aanmerking komend eigen vermogen huidig jaar ten opzichte van vorig jaar

	2017	2016
Eigen vermogen Solvency II	221.487	271.394
Aandelenkapitaal	4.538	4.538
Agioreserve	74.422	74.422
Reconciliatiereserve	142.527	192.434
In aanmerking komend eigen vermogen Solvency II	221.487	271.394

Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste

Tabel 31 Overzicht van het solvabiliteitskapitaalvereisteten

Risicocategorie	2017	2016
Marktrisico	25.799	28.529
Tegenpartijkredietrisico	6.663	3.080
Verzekeringstechnisch risico	137.295	126.475
Diversificatievoordeel	-21.858	-20.744
BSCR	147.900	137.340
Operationeel risico	32.801	31.707
SCR	180.701	169.047
Totaal in aanmerking komend eigen vermogen onder Solvency II	221.487	271.394
Solvabiliteitsratio	123%	161%
MCR	69.919	68.490

Materiële gebeurtenissen in 2017

22 december 2017 heeft OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V. 71 miljoen euro dividend uitgekeerd aan Delta Lloyd Zorgverzekering N.V.

Bijlage E OHRA Zorgverzekeringen N.V.

In deze bijlage zijn de toelichtingen opgenomen die specifiek zijn voor OHRA Zorgverzekeringen N.V.

A. Activiteiten en prestaties

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het resultaat.

Tabel 32 Verkorte opstelling resultaat

	2017	2016
Premies en bijdragen	317.549	322.394
Wijziging voorziening voor lopende risico's	-6.582	27.485
Toegerekende opbrengst beleggingen	-147	-24
Overige technische baten eigen rekening	-	2.102
Uitkering ziektekosten	-323.774	-303.025
Bedrijfskosten	-12.309	-10.327
Verzekeringstechnisch resultaat	-25.263	38.605
Beleggingsopbrengsten	1.545	3.245
Toegerekende beleggingsopbrengsten	147	24
Totaal financieel resultaat	-23.571	41.874

D. Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden

Hieronder wordt inzicht gegeven in de belangrijkste waarderings – en rubriceringsverschillen tussen Solvency II en de jaarrekening.

Tabel 33 Opbouw van de Solvency II waarde vanuit de jaarrekening

	Jaar-rekening	Herrubri-cering	Herwaar-dering	Solvency II 2017	Solvency II 2016
Beleggingen	172.543	-20		172.524	200.878
Vorderingen uit hoofde van verzekeringen	5.934			5.934	5.469
Vorderingen (handelsvorderingen, geen vordering uit hoofde van verzekeringen)	60.562	45.165	1.615	107.342	101.924
Geldmiddelen en kasequivalenten	3			3	-1
Overige bezittingen	0			0	0
Totaal activa	239.042	45.145	1.615	285.802	308.271

	Jaar-rekening	Herrubri-cering	Herwaar-dering	Solvency II 2017	Solvency II 2016
Technische voorzieningen	87.789	48.074	4.338	140.202	132.180
Schulden (handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen)	249	-	-	249	5.206
Overige verplichtingen	2.929	2.929-	-	-	-
Totaal verplichtingen	90.968	45.145	4.338	140.451	137.386
Overschot van activa t.o.v. verplichtingen	148.075	-	2.723-	145.351	170.885
Totaal passiva	239.042	45.145	1.615	285.802	308.271

E. Kapitaalbeheer

Eigen vermogen

Onderstaande tabellen geven inzicht in het eigen vermogen onder Solvency II.

Tabel 34 Verschil eigen vermogen Solvency II versus eigen vermogen jaarrekening

	2017	2016
Eigen vermogen statutaire jaarrekening	148.075	171.646
Prudentie	1.615	2.731
Waarderingsverschil technische voorziening	-4.338	-3.492
Eigen vermogen Solvency II	145.351	170.885

Tabel 35 In aanmerking komend eigen vermogen huidig jaar ten opzichte van vorig jaar

	2017	2016
Eigen vermogen Solvency II	145.351	170.885
Aandelenkapitaal	50	50
Agioreserve	51.000	51.000
Reconciliatiereserve	94.301	119.835
In aanmerking komend eigen vermogen Solvency II	145.351	170.885

Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste

Tabel 36 Overzicht van het solvabiliteitskapitaalvereiste

Risicocategorie	2017	2016
Marktrisico	10.885	12.041
Tegenpartijkredietrisico	1.751	1.457
Verzekeringstechnisch risico	38.123	39.940
Diversificatievoordeel	-8.035	-8.488
BSCR	42.724	44.952
Operationeel risico	9.427	9.673
SCR	52.151	54.625
Totaal in aanmerking komend eigen vermogen onder Solvency II	145.351	170.885
Solvabiliteitsratio	279%	313%
MCR	21.175	21.221

Colofon

Dit is een publicatie van Onderlinge Waarborgmaatschappij
CZ groep Zorgverzekeraar U.A.

Dit verslag is gepubliceerd op 7 mei 2018 en benaderbaar
via de algemene website van CZ groep:
www.cz.nl/jaarverslag

Aan de inhoud van deze publicatie kunnen geen rechten
worden ontleend.

Alles voor betere zorg